

ПЕНСИОННООСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „ТОПЛИНА” АД
София 1360, Индустриална зона „Орион”, ул. „3020” № 34

ГОДИШЕН ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА
ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР
ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

Доброволен пенсионен фонд „Топлина”
31 декември 2019 г.

Съдържание:

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА	1
ОТЧЕТ ЗА НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ	
1. Организация и дейност.....	4
2. Основни елементи на счетоводната политика	5
2.1 База за изготвяне и представяне на финансовия отчет.....	5
2.2 Промени в счетоводната политика.....	6
2.3. Действащо предприятие.....	9
2.4 Функционална валута и валута на представяне	9
2.5. Сравнителна информация	9
2.6 Чуждестранна валута.....	10
2.7 Парични средства и парични еквиваленти	10
2.8 Финансови активи.....	10
2.9. Финансови пасиви	13
2.10. Инвестиционни имоти.....	14
2.11. Дългосрочни задължения към осигурените лица	15
2.12. Такси и удържки в полза на пенсионноосигурителното дружество	15
2.13. Данъчно облагане	15
2.14. Приходи от финансови активи	15
2.15. Разходи.....	16
2.16 Информация за справедлива стойност.....	16
3. Парични средства и парични еквиваленти	17
4. Инвестиции.....	18
5. Инвестиционни имоти	20
6. Вземания/задължения, свързани с инвестиции и инвестиционни имоти	21
7. Други задължения.....	22
8. Такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество	22
9. Приходи от лихви	22
10. Нетни приходи от преоценка на финансови активи	22
11. Свързани лица и сделки със свързани лица.....	22
12. Управление на риска	23
12.1. Кредитен риск	23
12.2. Пазарен риск.....	28
12.3. Ликвиден риск.....	30
12.4. Политически риск	31
12.5. Регулаторен риск	31
13. Условни задължения.....	32
14. Събития след края на отчетния период	32

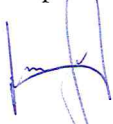
ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

	Пояснения	2019	2018
Увеличения			
Приходи от инвестиране на средствата на фонда			
Приходи от лихви	9	152	183
Нетни приходи от преценка на финансови активи	10	356	(313)
Нетни приходи от инвестиционни имоти	5	44	72
Приходи от дивиденди		5	3
		<u>557</u>	<u>(55)</u>
Увеличения, произтичащи от осигурителна дейност			
Вноски за осигурени лица по сключени договори		843	887
Постъпили средства за осигурени лица, прехвърлени от други пенсионни фондове		40	57
Общо увеличения		<u>1 440</u>	<u>889</u>
Намаления, произтичащи от осигурителна дейност			
Изплатени средства на осигурени лица и техни наследници		(604)	(620)
Преведени суми на лица, преминали в други пенсионни фондове		(81)	(171)
Такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество	8	(92)	(38)
Общо намаления		<u>(777)</u>	<u>(829)</u>
Увеличение на нетните активи за годината		<u>663</u>	<u>60</u>
Нетни активи в началото на годината		<u>10 923</u>	<u>10 863</u>
Нетни активи в края на годината		<u>11 586</u>	<u>10 923</u>

Този финансов отчет е одобрен от Управителен съвет на 26 март 2020 г.

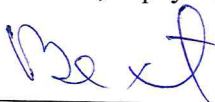

Георги Личев
Председател на УС

Силвия Габровска
Заместник-председател на УС

Милка Василева - Спасова
Главен счетоводител

Пояснителните приложения от стр.4 до стр. 33 са неразделна част от този финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 30 март 2020 г.

Димитрина Захарина
Регистриран одитор, отговорен за одита
„ЗАХАРИНОВА НЕКСИА“ ООД

Георги Тренчев
Регистриран одитор, отговорен за одита
„ЕКОВИС ОДИТ БЪЛГАРИЯ“ ООД

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“

ОТЧЕТ ЗА НЕТНИТЕ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ НА ОСИГУРЕНИТЕ ЛИЦА
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Активи	Пояснения	2019	2018
Парични средства и парични еквиваленти	3	557	316
Инвестиции	4	10 312	9 644
Инвестиционни имоти	5	722	727
Вземания, свързани с инвестиции и инвестиционни имоти	6	15	245
Общо активи		11 606	10 932
Пасиви			
Задължения към ПОД	11	14	3
Други задължения	7	6	6
Общо пасиви		20	9
Нетни активи на разположение на осигурените лица		11 586	10 923

Този финансов отчет е одобрен от Управителен съвет на 26 март 2020 г.

 Георги Личев
 Председател на УС

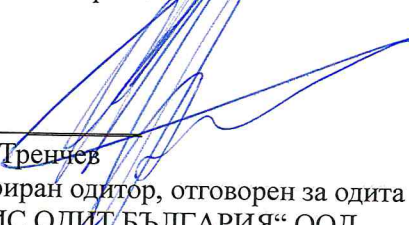

 Силвия Габровска
 Заместник-председател на УС

 Милка Василева - Спасова
 Главен счетоводител

Пояснителните приложения от стр.4 до стр. 33 са неразделна част от този финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 30 март 2020 г.

 Димитрина Захарина
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 „ЗАХАРИНОВА НЕКСИА“ ООД

 Георги Тренчев
 Регистриран одитор, отговорен за одита
 „ЕКОВИС ОДИТ БЪЛГАРИЯ“ ООД

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
ЗА ГОДИНАТА, ПРИКЛЮЧВАЩА НА 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Парични потоци от оперативна дейност		
Постъпления, свързани с осигурени лица	843	887
Плащания, свързани с осигурени лица	(604)	(615)
Платени такси на ПОД	(99)	(64)
Постъпления от възстановени такси от ПОД	34	17
Постъпления на средства за осигурени лица, прехвърлени от пенсионни фондове, управлявани от други ПОД	40	57
Плащания на средства за осигурени лица, прехвърлени към пенсионни фондове, управлявани от други ПОД	(81)	(171)
Нетен паричен поток от оперативна дейност	<u>133</u>	<u>111</u>
Парични потоци от инвестиционна дейност		
Получени лихви и дивиденди	185	217
Покупка на инвестиции	(2 795)	(2 337)
Продажба и намаление на инвестиции	2 672	1 813
Постъпления, свързани с инвестиционни имоти	59	47
Други плащания от инвестиционна дейност	(13)	(11)
Нетен паричен поток от инвестиционна дейност	<u>108</u>	<u>(271)</u>
Нетна промяна на паричните средства и паричните еквиваленти	<u>241</u>	<u>(160)</u>
Парични средства и парични еквиваленти в началото на периода	<u>316</u>	<u>476</u>
Парични средства и парични еквиваленти в края на периода	<u>557</u>	<u>316</u>

Този финансов отчет е одобрен от Управителен съвет на 26 март 2020 г.

Георги Личев
Председател на УС

Силвия Габровска
Заместник-председател на УС

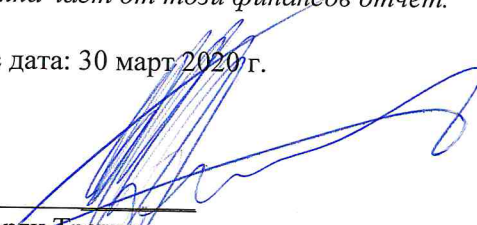

Милка Василева - Спасова
Главен счетоводител

Пояснителните приложения от стр. 4 до стр. 33 са неразделна част от този финансов отчет.

Финансов отчет, върху който сме издали одиторски доклад с дата: 30 март 2020 г.

Димитрина Захарина
Регистриран одитор, отговорен за одита
„ЗАХАРИНОВА НЕКСИА“ ООД

Георги Тренчев
Регистриран одитор, отговорен за одита
„ЕКОВИС ОДИТ БЪЛГАРИЯ“ ООД

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

1. Организация и дейност

Доброволен пенсионен фонд „Топлина“ (наричан по-долу за краткост Фондът или ДПФ „Топлина“) е регистриран с Решение №1 на СГС от 01.02.2007 г. по ф. д. 1524/2007 г. Седалището и адресът на управление на Фонда е гр. София, Индустриална зона „Орион“, ул. „3020“, № 34, ет. 8.

Съгласно Решение № 173 на Комисията за финансов надзор (наричана по-долу за краткост КФН или Комисията) от 26.01.2007 г. ДПФ „Топлина“ се управлява и представлява от Пенсионноосигурително дружество „Топлина“ АД (наричано по-долу за краткост Дружеството или ПОД „Топлина“ АД).

ПОД „Топлина“ АД е вписано в Регистъра за търговските дружества под № 108124, том 1457, стр. 125 по фирмено дело № 9984/2006 г., с решение № 1 от 08.09.2006 г. и решение № 2 от 27.09.2006 г. със записан предмет на дейност: Допълнително пенсионно осигуряване. Седалището и адресът на управление е гр. София, Индустриална зона „Орион“, ул. „3020“, № 34, ет. 8. За извършването на своята дейност ПОД „Топлина“ АД притежава лицензия № 02-ПОД/17.08.2006 г., издадена от КФН.

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване (ДДПО) в доброволен фонд обхваща лицата навършили 16 години. Всяко физическо лице може доброволно да се осигурява или да бъде осигурявано във Фонда въз основа на договор с Дружеството при условията и по реда на Част Втора от КСО.

ДДПО е дейност по набиране на доброволни пенсионноосигурителни вноски, тяхното управление и еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства преди и след настъпване на осигурителен случай, както и изплащане на допълнителни лични пенсии. Осъществява се чрез пенсионни схеми на капиталово покривен принцип на базата на дефинирани вноски. Осигурителните вноски за доброволно осигуряване могат да бъдат за сметка на самото лице и/или за сметка на неговия работодател и/или за сметка на друг осигурител.

За всяко лице се открива индивидуална партида, съгласно изискванията на КСО (Кодекса за социално осигуряване), която се води в левове и дялове. От 20-ти март 2007 г. ДПФ „Топлина“ въвежда стойност на един дял и ежедневна оценка на активите на Фонда. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда, изчислява се всеки работен ден и стойността му е валидна само за този ден. Стойността на един дял се изчислява като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой дялове на Фонда към същия ден.

КФН упражнява превантивен и последващ контрол върху дейността на пенсионно осигурителните дружества и управляваните от тях фондове.

Фондът се управлява от ПОД „Топлина“ АД и се представлява от неговите Председател и Заместник-председател на Управителния съвет. Фондът няма служители.

Фондът е създаден за неопределен срок. Фондът не отговоря с активите си за задълженията и/или загубите на пенсионното дружество, което го управлява и представлява.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Допълнителните пенсии са пожизнени и срочни, съгласно договорените условия в пенсионния договор. Осигуряването в ДПФ дава право на:

- Лична пенсия за старост – за определен срок;
- Лична пенсия за инвалидност – за определен срок;
- Наследствена пенсия - за определен срок:
  - а) на наследниците на осигурено лице или на пенсионер;
  - б) на ползващите лица.
- Еднократно или разсрочено плащане на натрупаните средства по индивидуалната партида или част от тях на осигуреното лице или еднократно или разсрочено изплащане на средства на:
  - а) наследниците на осигурено лице или на пенсионер;
  - б) ползващите лица.

Размерът на пенсиите, отпускани и изплащани от Фонда, се изчисляват на база:

- натрупаната сума по индивидуалната партида на осигуреното лице;
- избрания срок за получаване на пенсията;
- техническия лихвен процент и биометрични таблици, които се одобряват от заместник-председателя на КФН, ръководещ управление „Осигурителен надзор“.

Осигурителният договор се прекратява при следните случаи: смърт на осигуреното лице; когато осигуреното лице прехвърли цялата натрупана сума по неговата индивидуална партида в полза на трето лице или в друг пенсионен фонд; при изтегляне на цялата сума, натрупана по индивидуалната партида.

В КСО са определени инвестиционни ограничения относно вида и структурата на активите на управляваните фондове. Доходът, реализиран от инвестирането на средствата на Фонда, се разпределя по индивидуалните партиди на осигурените лица пропорционално на техния дял в масата на активите на Фонда, в съответствие с нормативните изисквания.

За осъществяване на дейността си и в съответствие с изискванията на КСО, ПОД „Топлина“ АД, управляващо ДПФ „Топлина“ сключва договор за попечителски услуги с банка-попечител, която съхранява всички активи на Фонда. Дружеството има сключени договори и с инвестиционни посредници за извършване на сделки с ценни книжа, при управлението на активите на Фонда.

2. Основни елементи на счетоводната политика

2.1 База за изготвяне и представяне на финансовия отчет

Този финансов отчет е изготвен в съответствие с Международните счетоводни стандарти съгласно чл. 34, ал. 2, т. 3 от Закона за счетоводството (ЗСч). Съгласно т.8 от Допълнителни разпоредби на ЗСч, Международните счетоводни стандарти (МСС) са приети в съответствие с Регламент (ЕО) 1606/2002 и включват Международните счетоводни стандарти, Международните стандарти за финансово отчитане и свързаните с тях тълкувания, последващите изменения на тези стандарти и свързаните с тях тълкувания, издадени или приети от Съвета по международни счетоводни стандарти.

Финансовият отчет включва отчет за промените в нетните активи на осигурените лица, отчет за нетните активи на разположение на осигурените лица, отчет за паричните потоци и пояснителни приложения към него.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Този финансов отчет е изготвен при спазване на конвенцията за историческата цена, с изключение на финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата и загубата (ССПЗ) и инвестиционните имоти, които са представени по справедлива стойност.

Финансовият отчет е изготвен при спазване на принципа за действащо предприятие. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет ръководството на пенсионното дружество е направило преценка на способността на Фонда да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността ръководството очаква, че Фонда има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на настоящия финансов отчет.

Изготвянето на финансови отчети в съответствие с МСФО изисква от ръководството да прави оценки, предвиждания и допускания/ предположения, които влияят на прилагането на счетоводните политики и на отчетените суми на активите и пасивите, приходите и разходите. Въпреки, че тези оценки и предположения се базират на най-точната преценка на текущите събития от страна на ръководството, действителните резултати могат да се различават от предположенията, оценките и допусканията на ръководството и в редки случаи съответстват напълно на предварително оценените резултати.

Приблизителните оценки и основните допускания се преразглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава в периода, в който оценката е преразгледана или проспективно – ако преразглеждането ѝ оказва влияние както върху текущия, така и върху бъдещи отчетни периоди.

Информация за значителни позиции, които са засегнати от оценка на несигурността и критични допускания, при прилагане на счетоводните политики, които имат най-значителен ефект върху признатите суми във финансовия отчет, се съдържат в оповестителните бележки за оценка на справедливата стойност, инвестиционните имоти и оценяването на финансовите инструменти.

2.2 Промени в счетоводната политика

2.2.1. Нови стандарти, изменения и разяснения към МСФО, които са влезли в сила от 1 януари 2019 г.

Следните нови стандарти, както и изменения и разяснения към съществуващи стандарти, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

МСФО 16 Лизинг установява лизингополучателите да отчитат всички лизинги по единен модел, който налага балансовото им признаване, по подобие на отчитането на финансовия лизинг по МСС 17. Ръководството на пенсионното дружество е избрало да приложи модифицирано ретроспективно приложение за първи път на МСФО 16 и да не преизчислява сравнителни данни.

Изменения на МСФО 9 “Финансови инструменти” – Характеристики за предплащане с отрицателно обезщетение. Негативна компенсация е налице, когато условията по договора позволяват на длъжника да плати предсрочно инструмента преди неговия падеж, и предсрочно платената сума може да е различна от останалите неплатени главница и лихви, но тази негативна компенсация трябва да е разумна и релевантна за ранното прекратяване на договора.

Изменения в МСС 19 Доходи на наети лица – Корекция на плана, съкращаване или уреждане. Тези изменения уточняват, че в случаи на промени в планове за дефинирани доходи, съкращаване или уреждане, в определянето на разходите за текущ трудов стаж и разходите за

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

лихви за периода след промяната в плана, Фонда е длъжен да използва актуализирани актюерски предположения.

Изменения в МСС 28 Инвестиции в асоциирани предприятия - Дългосрочни участия в асоциирани и съвместни предприятия. Съгласно това изменение Фонда следва да прилага МСФО 9, включително изискванията за обезценка, относно дългосрочно участие в асоциирано или съвместно контролирано предприятие, което е част от нетната инвестиция в тези дружества, и за които не се прилага отчитането по метода на собствения капитал. Промяна в намеренията или плановете на ръководството не се считат за доказателство за промяна.

Годишни подобрения на МСФО Цикъл 2015-2017

В цикъла 2015 г. - 2017 г. основните изменения са с цел отстраняване на противоречия и изясняване на формулировки във следните стандарти:

- МСФО 3 Бизнес комбинации и МСФО 11 Съвместни споразумения – разяснения относно счетоводното отчитане на държани преди това дялове в съвместни дейности;
- МСС 12 Данъци върху дохода – разяснения относно последствията от гледна точка на данъците върху дохода от плащания във връзка с финансови инструменти, класифицирани като собствен капитал;
- МСС 23 Разходи по заеми – разяснения относно разходите по заеми, отговарящи на условията за капитализиране.

КРМСФО 23 „Несигурност при третирането на данъка върху доходите“. Разяснението дава насоки за счетоводното признаване и оценяване само на данъците върху дохода по МСС 12, когато съществуват несигурности, свързани с данъчното им третиране. Когато съществува несигурност, дружеството следва да признае и оцени текущи или отсрочени данъчни пасиви или активи съгласно МСС 12, като за целта определи облагаеми печалби, данъчни загуби, данъчни основи и данъчни ставки. Това разяснение не е приложимо за Фонда, тъй като същия не се явява данъчно-задължено лице за корпоративен данък, съгласно нормативната уредба в страната.

Приемането на тези изменения и разяснения към съществуващите стандарти няма ефект върху счетоводната политика на Фонда, респ. до финансовото отчитане и представяне на активите, пасивите, операциите и резултатите на Фонда поради това, че той не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции.

Същото е валидно и за МСФО 16, който е в сила от 1 януари 2019 г., но поради липса на лизингови договори на Фонда в качеството му на лизингополучател, този нов стандарт не води до промени в отчитането на Фонда.

Относно качеството на Фонда като лизингодател – новия МСФО 16 не води до съществени промени в отчетната практика и съответно лизингодателите продължават да отчитат лизингите аналогично на правилата на стария стандарт МСС 17 – като оперативни и финансови.

2.2.2. Стандарти, изменения и разяснения, които все още не са влезли в сила и не се прилагат от по-ранна дата от Фонда

Към датата на съставяне на настоящия финансов отчет няма нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и/или разяснения, издадени от СМСС и приети от ЕС, които все още не са влезли в сила.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

2.2.3. Стандарти и разяснения, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Ръководството на Фонда счита, че е подходящо да се оповести, че следните нови или ревизирани стандарти, нови разяснения и промени към съществуващи стандарти, които към отчетната дата са вече издадени от Съвета по международни счетоводни стандарти (СМСС), но все още не са одобрени за прилагане от Европейската комисия и съответно, не са взети предвид при изготвянето на този финансов отчет. Датите на влизане в сила ще зависят от решенията за одобрение за прилагане на Европейската комисия.

МСФО 17 Застрахователни договори

Стандартът влиза в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021 г., като се позволява по-ранното му прилагане, при условие че дружеството прилага също МСФО 15 Приходи по договори с клиенти и МСФО 9 Финансови инструменти. Стандартът ще замени действащия до този момент стандарт за застрахователните договори – МСФО 4. Той установява нов всеобхватен модел за отчитане на всички видове застрахователни договори, покриващ всички релевантни счетоводни аспекти. Този стандарт не е приложим за дейността на Фонда.

МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки, в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016 г. ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт.

Изменения в МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия: Продажба или вноска на активи със страни по сделката инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие. Влизането в сила на това изменение е отложено за неопределено време от БМСС в зависимост от резултатите от неговия проучвателен проект, касаещ отчитане по метода на собствения капитал.

Изменения на МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: „Признаване и оценяване“ и МСФО 7 “Финансови инструменти: Оповестяване” в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г.

Изменения в МСФО 3 Бизнес комбинации - Дефиниция за бизнес. Измененията са в сила за бизнес комбинации, за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 г. и за придобиване на актив, възникващо на или след началото на този период. Те все още не са приети от ЕС.

Изменения в МСС 1 Представяне на Финансови Отчети и МСС 8 Счетоводна Политика, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки - Дефиниция за същественост. Измененията са в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г., като се позволява по-ранното им прилагане. Измененията разясняват дефиницията за същественост и как трябва да бъде прилагана тя, като предоставят практически насоки, които до сега са били включени в други МСФО. Измененията също така поясняват, че съществеността зависи от естеството и значимостта на информацията. Тези изменения все още не са приети от ЕС.

Изменения в Концептуална рамка за финансово отчитане. БМСС публикува изменената Концептуалната рамка за финансово отчитане на 29 март 2018 г., която е в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020 г. Концептуална рамка за финансово отчитане все още не е приета от ЕС. Новите момента в нея са концепцията за оценка, за представяне и оповестяване, както и за отписване на активи и пасиви от финансовите отчети. Актуализирани са определенията за актив и пасив, както и критериите за тяхното признаване във финансовите

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

отчети. Включени са разяснения относно основни понятия – предпазливост, оценка на несигурността, предимство на съдържанието пред формата и „с грижата на добрия търговец“.

Фондът очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху неговия финансов отчет в периода на първоначалното им прилагане.

2.3. Действащо предприятие

Финансовият отчет за периода, приключващ на 31 декември 2019 г., е изготвен на принципа на действащо предприятие, който предполага, че Фонда ще продължи дейността си в обозримо бъдеще. Към датата на изготвяне на настоящия финансов отчет ръководството е направило преценка на способността на Фонда да продължи своята дейност като действащо предприятие на база на наличната информация за предвидимото бъдеще. След извършения преглед на дейността на Фонда, ръководството очаква, че Фонда има достатъчно финансови ресурси, за да продължи оперативната си дейност в близко бъдеще и продължава да прилага принципа за действащо предприятие при изготвянето на финансовия отчет

2.4 Функционална валута и валута на представяне

За Фонда функционална валута е националната валута на Република България – лев („лева“). Финансовият отчет е изготвен и представен в хиляди лева, включително сравнителната информация в него за 2018 г., освен ако не е посочено друго.

2.5. Сравнителна информация

Фондът представя обичайно сравнителна информация във финансовите си отчети за една предходна година.

Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират (и преизчисляват), за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

Представянето и класификацията на статиите във финансовите отчети се запазват през различните отчетни периоди, за да се осигури съпоставимост на сравнителната информация. Промяна на сравнителната информация във финансовите отчети се прави, ако е налице един от следните фактори:

- В резултат на настъпила значителна промяна в характера на дейността на Фонда или при преглед на финансовите отчети, Ръководството определи, че друго представяне или класификация ще бъдат по-подходящи;
- Даден МСФО изисква промяна в представянето;
- Корекция на грешка в предходен период;
- Промяна на счетоводната политика.

При наличие на някой от тези фактори, сравнителните данни за всеки от отчетните периоди се променят, за да се постигне съпоставимост на информацията.

През 2019 г. Ръководството на Фонда не е правило преизчисления и промени на сравнителната информация, независимо от първоначалното прилагане на МСФО 16 *Лизинг* Съгласно изискванията на този нов счетоводен стандарт, ефектите от приложението за първи път на МСФО

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго*

16 *Лизинг* се представят по различен начин в зависимост от избрания подход за първоначалното му прилагане. Пенсионното дружество, управляващо Фонда, е избрало модифицирано ретроспективно прилагане за първи път на МСФО 16 *Лизинг*. При това прилагане сравнителните данни за предходната 2018 г. не са преизчислявани.

2.6 Чуждестранна валута

Операциите в чуждестранна валута, т.е. операциите, деноминирани във валута различна от лева, който е функционалната валута на Фонда, се отчитат по обменния курс, валиден в деня на сделката. Валутно - курсовите разлики, възникнали при извършването на такива сделки и от преоценката на парични активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в резултата за периода. Паричните активи и пасиви, деноминирани в чуждестранна валута се преизчисляват във функционалната валута по обменния курс на БНБ към отчетната дата.

Паричните активи и пасиви, деноминирани във валута, са оценени в лева по официалния курс на БНБ както следва:

Валута	31-12-2019	31-12-2018
EUR*	1.95583	1.95583
USD	1.74099	1.70815

* фиксиран курс в съответствие със Закона за Българска Народна Банка

2.7 Парични средства и парични еквиваленти

За целите на финансовите отчети, Фондът отчита като парични средства налични суми в брой, както и сумите по разплащателни сметки в банки или по депозити с оригинален срок до три месеца, краткосрочни и високоликвидни инвестиции, които са леснообръщаеми в паричен еквивалент и съдържат незначителен риск от промяна в стойността им. Като парични средства се представят и средствата на депозитите с по-дълъг матуритет, които са свободно разполагаеми за Фонда съгласно условията на договореностите с банките по време на депозита.

2.8 Финансови активи**Класификация**

Съгласно разпоредбите на Наредба 9 на КФН, фондът класифицира инвестициите си във финансови активи като такива, които се отчитат по справедлива стойност в печалбата и загубата. В случаите, когато финансов актив падежира, то тогава той се отчита като вземане и съответно се отчита като финансов актив по амортизируема стойност. Съгласно нормативната уредба Фондът не класифицира финансови активи по справедлива стойност през друг всеобхватен доход.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на уреждане на сделката, т.е. на датата на сепълмента.

Класификацията в зависимост от същността и целите на финансовите активи на Фонда, извършена при първоначалното преминаване към МСФО 9 и отразена в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица, включва следните категории финансови активи:

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Кредити и вземания, отчитани по амортизирана стойност. За да бъде класифициран и оценяван по амортизирана стойност финансовият актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата" по неиздължената сума на главницата, т.е. плащанията трябва да са фиксирани или определяеми. Този категория активи обичайно не се търгува на активен пазар.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Тук се включват котираните капиталови и дългови инвестиции, представени от притежаваните от Фонда акции на български дружества и КИС, както и български и чуждестранни държавни ценни книжа и местни корпоративни облигации.

Тази категория финансови активи е най-съществена за Фонда. Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, държани за търговия и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Финансовите активи се класифицират като държани за търговия, ако са придобити с цел продажба или повторно придобиване в кратък срок. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела. Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие.

Признаване и оценяване

Кредити и вземания, отчитани по амортизирана стойност – първоначално Фонда ги признава по тяхната справедлива стойност, за която се приема цената на придобиване, към която се прибавят или съответно приспадат разходите, пряко свързани със сделката по тяхното придобиване/възникване.

Финансови активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата – Фондът признава финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата на датата на уреждане, т.е. на датата на сетълмента. От тази дата Фонда отчита всички приходи и разходи, свързани с промяната на тяхната справедлива стойност в отчета за промените на нетните активи на разположение на осигурените лица.

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване се отчитат по тяхната справедлива стойност, за която се приема цената им на придобиване без разходите по осъществяване на сделката. Разходите, които са пряко свързани със сделката по тяхното придобиване се признават директно в отчета за промените на нетните активи на разположение на осигурените лица, при възникването им.

Последващо оценяване

След първоначалното им признаване, **кредити и вземания** (които включват вземанията, свързани с инвестиции и другите текущи вземания на Фонда) се оценяват по амортизирана

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

стойност като се използва методът на ефективната лихва, намалена с размера на провизията за обезценка.

Амортизираната стойност се изчислява като се вземат под внимание всякакви дисконти или премии при придобиването и такси, или разходи, които са неразделна част от ефективния лихвен процент (ЕЛП). Амортизацията по ЕЛП се включва като финансов приход в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица. Загубите, възникващи от обезценка се признават като разходи за обезценка в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Краткосрочните вземания без определен лихвен процент или доход се оценяват по себестойност в момента на тяхното възникване. Краткосрочните вземания с определен лихвен процент или доход се оценяват по себестойност, увеличена с полагащата се съгласно договора натрупана лихва или доход.

Финансовите активи, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата се оценяват последващо по тяхната справедлива стойност. Това се извършва по съответния ред и начин, определен в Наредба № 9 от 19 ноември 2003 г. за начина и реда за оценка на активите и пасивите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване и на пенсионноосигурителното дружество, на стойността на нетните активи на фонда, за изчисляване и обявяване на стойността на един дял и за изискванията към воденето на индивидуалните партии (Наредба №9 на КФН), както и при спазване на Закона за счетоводството и на МСФО, приети от ЕС.

Справедливата стойност на финансовите инструменти се определя към края на всеки ден на база пазарни котировки на цената им на активен пазар, без в нея да се включват разходите по осъществяване на сделката. Пазарът се счита за активен, ако сделките за този финансов актив се извършват с достатъчно честота и обем, така че да осигуряват непрекъсната ценова информация.

В случай, че такива котировки не съществуват за всички притежавани финансови активи, справедливата стойност на финансовите активи се определя чрез техники за оценка, в съответствие с приетите правила за оценка на активите на Фонда. Оценъчните методи при липса на активен пазар за съответния финансов актив представляват ценообразуващи модели или техники на дисконтиране на паричните потоци. Избраната техника за оценка използва максимално пазарните данни, като разчита възможно най-малко на специфични за Фонда оценки, както и включва всички фактори, които участниците в пазара биха взели предвид при определянето на цената. Входящите данни при оценъчните техники представят пазарните очаквания и измервания за факторите за риск и доходност, присъщи на финансовия инструмент.

Обезценка

Приемането на МСФО 9 промени счетоводното отчитане на загубите от обезценка за финансовите активи като замени подхода на начислените загуби на МСС 39 с ориентирания в по-голяма степен към бъдещето модел на очакваните кредитни загуби (очакваните кредитни загуби). МСФО 9 изисква от Фонда да признава провизия за очакваните кредитни загуби за всички финансови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Очакваните кредитни загуби се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Фонда очаква да получи, дисконтирани с доближение до първоначалния ефективен лихвен процент.

Очакваните кредитни загуби се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, очакваните кредитни загуби се провизират за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца. За кредитни експозиции, за които

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, провизия за загуба се изисква по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението.

Фондът приема че кредитния риск се е повишил значително, когато договорните плащания, свързани с актива са просрочени с повече от 30 дни, освен ако Фонда не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да показва друго.

По отношение на вземанията, свързани с инвестиции и другите текущи вземания Фонда прилага опростен подход за изчисление на очакваните кредитни загуби. Това означава, че не проследява промените в кредитния риск, а вместо това признава провизия за загуба въз основа на очакваните кредитни загуби за целия срок на инструмента към всяка отчетна дата.

Значимите вземания се тестват за обезценка поотделно, когато са просрочени към датата на финансовия отчет или когато съществуват обективни доказателства, че контрагентът няма да изпълни задълженията си. Загубата от обезценка на вземания се представя в отчета за промените на нетните активи на разположение на осигурените лица като разход за обезценка.

По отношение на паричните средства Фонда прилага общия подход, базиран на присъдени кредитни рейтинги на обслужващите го банки от международни кредитни агенции или БАКР.

По-голямата част от финансовите активи на Фонда се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата и изискванията за обезценка не се прилагат за тези финансови инструменти. Освен това, по-голяма част от финансовите активи по амортизируема стойност на Фонда (текущите вземания и парите и паричните средства) са краткосрочни, с добро кредитно качество. Съответно, очакваната кредитна загуба за тях е несъществена.

Фондът приема, че е налице неизпълнение на условията за даден финансов актив, когато забавянето на договорените парични потоци е над 90 дни, освен ако не разполага с разумна и подкрепяща информация, която да докаже че по-голямо просрочие е по-подходящ критерий за неизпълнение.

Измерването на очакваната кредитна загуба е функция от вероятността за неизпълнение, загуба при неизпълнение и експозицията при неизпълнение. Оценката на вероятността за неизпълнение и загубата при неизпълнение се базира на исторически данни, коригирани с информация за бъдещо развитие.

Отписване

Финансов актив се отписва когато:

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли; или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Фонда е поел задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Фонда е прехвърлил в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Фонда нито е прехвърлил, нито е запазил в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазил контрола върху него.

2.9. Финансови пасиви

Финансовите пасиви се признават тогава, когато съществува договорно задължение за плащане на парични суми или друг финансов актив на друго предприятие или договорно задължение за размяна на финансови инструменти с друго предприятие при потенциално неблагоприятни условия.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Финансовите пасиви на Фонда включват основно краткосрочни задължения към пенсионноосигурителното дружество и други краткосрочни задължения.

Търговските и другите текущи задължения на Фонда се представят по стойността на оригиналните фактури (цена на придобиване), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на търговски и други задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви се отписват, когато задължението бъде погасено, прехвърлено или прекратено, или изтече.

2.10. Инвестиционни имоти

Инвестиционен имот е имот (земя, сграда, части от сграда или сграда в процес на изграждане), държан с цел отдаване под наем при условия на оперативен лизинг или за увеличаване на стойността на имота, или и за двете, в съответствие с МСС 40 Инвестиционни имоти.

Инвестиционните имоти се признават като актив само, когато е вероятно бъдещите икономически ползи, свързани с имота, да бъдат получени от Фонда и когато цената на придобиване може да бъде надеждно определена. Признаването се извършва обичайно от момента, в който всички ползи и рискове, свързани с актива са прехвърлени към Фонда.

Инвестиционните имоти се оценяват първоначално по цена на придобиване, включително разходите по сделката. Текущите разходи, свързани с обслужването на актива не се включват в отчетната стойност на инвестиционния имот, а се отчитат като разходи в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

След първоначалното им признаване инвестиционните имоти, се отчитат като се използва моделът на справедливата стойност. Справедливата стойност се определя от независими лицензирани оценители с квалификация и опит, подходящи за спецификата на оценяваните имоти, съгласно Закона за независимите оценители. Последващата оценка на инвестиционен имот по справедлива стойност се извършва от Фонда съгласно оценката на пазарната стойност на имота към последния работен ден на отчетния период. Инвестиционните имоти се преоценят на тримесечна база, съгласно нормативната уредба за дейността на пенсионните фондове, и се включват в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица по справедлива стойност. Промените в справедливата стойност на инвестиционните имоти се представят в отчета за промените на нетните активи на разположение на осигурените лица, за отчетния период, в който възникват.

Фондът отписва инвестиционните си имоти при продажба или при трайното им изваждане от употреба, в случай че не очакват никакви икономически приходи от тяхната продажба. Печалбите или загубите възникващи от изваждането им от употреба или продажбата им, се признават в отчета за промените в нетните активи на разположените на осигурените лица и се определят като разликата между приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица.

Приходите от наеми от инвестиционни имоти се признават на линеен принцип в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица в периода, за който се отнасят, независимо от начина на плащане. Предплатените наеми се признават първоначално като получен аванс в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица и се включват в текущите приходи в периода, за който са предплатени.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

2.11. Дългосрочни задължения към осигурените лица

Дългосрочните задължения към осигурените лица включват осигурителни вноски, след отчисляване на нормативно регламентирани такси и удържки и разпределения доход по партидите на осигурените лица. Доходността от инвестирането на активите на ДПФ „Топлина“ за периода 29.12.2017 г. - 31.12.2019 г. на годишна база е (2,03%), а на едногодишна база е (5,18%)

2.12. Такси и удържки в полза на пенсионноосигурителното дружество

За управлението на активите на ДПФ „Топлина“, пенсионноосигурителното дружество отчислява следните такси и удържки, регламентирани в КСО и определени в Правилника за организацията и дейността на ДПФ „Топлина“:

- еднократна встъпителна такса за откриване на индивидуална партия в размер от 1 до 10 лв.;
- такса от всяка осигурителна вноска, в размер от 2.5% до 4%. Таксата не се удържа върху прехвърлени средства от доброволен пенсионен фонд, управляван от друго пенсионноосигурително дружество или от една партия в друга на доброволния пенсионен фонд.;
- инвестиционна такса в размер на 10% от дохода, реализиран при инвестиране на средствата на фонда;
- такса в размер на 10%, но не повече от 20 лв. при всяко изтегляне на средства от индивидуалната партия преди придобиване право на лична пенсия за старост или инвалидност.

2.13. Данъчно облагане

Приходите на Фонда не се облагат с данък по реда на Закона за корпоративното подоходно облагане. Приходите от инвестиране на активите на Фонда, разпределени по индивидуалните партии на осигурените лица, не се облагат с данък по смисъла на Закона за облагане на доходите на физически лица. Услугите по допълнително доброволно пенсионно осигуряване не се облагат по реда на Закона за данък върху добавената стойност.

Окончателен данък в размер на 10 % през 2019 г. се удържа при изтегляне на средства от партидите на осигурените лица, съгласно разпоредбите на Закона за данъците върху доходите на физическите лица.

2.14. Приходи от финансови активи

Основните приходи на Фонда са от инвестиции, включващи преценка на ценни книжа, реализирани печалби или загуби от сделки с ценни книжа, лихви от банкови депозити и лихвоносни ценни книжа, получени дивиденди. Приходите от дивиденди се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица в момента на възникване на правото за получаване на дивидента. Приходите от лихви се признават на принципа на текущо начисляване. Нетният резултат от разликите от промените в оценката на финансовите активи оценявани по справедлива стойност през печалбата и загубата се отчита като текущ приход или разход от преценки. Разликата между преценената стойност и продажната цена на финансовите активи оценявани по справедлива стойност през печалбата и загубата при сделки с тях се признават като текущи приходи или разходи от операции с инвестиции.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

2.15. Разходи

Разходи се признават в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица за периода, за който се отнасят.

2.16 Информация за справедлива стойност

МСФО 13 определя справедливата стойност като цената за продажба на актив или за прехвърляне на пасив при обичайна сделка между пазарни участници към датата на оценяване на основен (или най-изгоден) пазар при текущи пазарни условия. Справедливата стойност според МСФО 13 е продажна цена, независимо дали тази цена е непосредствено достъпна или определена чрез друг метод за остойносттаване.

Определяне на справедлива стойност, методи на остойносттаване

Някои от активите и пасивите на Фонда се оценяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. За тези активи и пасиви, както и за активите и пасивите, за които се изисква оповестяване на оценената справедлива стойност Фондът оповестява нивото в йерархията на справедливите стойности, към което оценките на справедливата стойност са категоризирани в цялостния им обхват, всяко значимо прехвърляне между ниво 1 и ниво 2 от йерархията на справедливите стойности и причините за него, както и равнение от началните към крайните салда за оценките подлежащи на ниво 3.

Йерархия на справедлива стойност

Входящите данни, използвани при оценката на справедливата стойност се класифицират в три нива, според това доколко са наблюдаеми:

- Ниво 1: Обявени (некоригирани) цени на активните пазари за идентични активи или пасиви, до които предприятието може да има достъп към датата на оценяване.
- Ниво 2: Други хипотези освен включените в ниво 1 обявени цени за актив или пасив, които са наблюдаеми пряко или косвено.
- Ниво 3: Ненаблюдаеми хипотези за актив или пасив

Фондът приоритетно използва обявени цени на активен пазар за определяне на справедливата стойност на даден актив. Активен пазар е този, на който сделките за даден актив или пасив се извършват с достатъчна честота и обем, така че се осигурява непрекъсната ценова информация. При малка или никаква активност на пазара или при невъзможност да се използват наблюдаеми данни се използват други способности за оценка, които да се базират колкото е възможно на наблюдаеми данни.

В процеса на определяне на справедливата стойност на активите и пасивите, Фондът използва пазарна информация, доколкото такава е налична. Където информация от ниво 1 в йерархията на справедливите стойности не е налична, Фондът прилага методи за остойносттаване използващи максимално наблюдаеми данни и свежда до минимум използването на ненаблюдаемите такива. Методите за остойносттаване, използвани за оценяване на справедливата стойност, се прилагат последователно.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Следната таблица обобщава информация за активите, представени по справедлива стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2019 г.:

2019	Справедлива стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Активи, оценени по				
Финансови активи оценявани по справедлива стойност през печалбата и загубата, в т.ч.				
<i>Държавни ценни книжа</i>	626	626	-	-
<i>Чуждестранни държавни ценни книжа</i>	2 179	2 179	-	-
<i>Корпоративни облигации</i>	1 153	1 153	-	-
<i>Акции и права</i>	3 615	1 623	-	1 992
<i>Акции и дялове на КИС</i>	2 739	2 739	-	-
<i>Инвестиционни имоти</i>	722	-	-	722
ОБЩО	11 034	8 320	-	2 714

Следната таблица обобщава информация за активите, представени по справедлива стойност в отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2018 г.:

2018	Справедлива стойност	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3
Активи, оценени по				
Финансови активи оценявани по справедлива стойност през печалбата и загубата, в т.ч.				
<i>Държавни ценни книжа</i>	2 903	2 903	-	-
<i>Чуждестранни държавни ценни книжа</i>	876	876	-	-
<i>Корпоративни облигации</i>	1 184	1 184	-	-
<i>Акции и права</i>	2 187	396	-	1 791
<i>Акции и дялове на КИС</i>	2 494	2 494	-	-
<i>Инвестиционни имоти</i>	727	-	-	727
ОБЩО	10 371	7 853	-	2 518

При изготвянето на този финансов отчет, ръководството е направило преценки, приблизителни оценки и допускания, които влияят на прилагането на счетоводните политики и на отчетените суми на активите и пасивите, приходите и разходите. Реалният резултат може да бъде различен от тези приблизителни оценки. Приблизителните оценки и основните допускания се преразглеждат текущо. Преразглеждането на приблизителните оценки се признава проспективно. Значимите преценки и предположения на ръководството при прилагането на счетоводната политика на Фонда, които оказват най-съществено влияние върху финансовия отчет, са свързани с определяне на справедливата стойност на финансовите активи, оценявани по ССПЗ и инвестиционните имоти.

3. Парични средства и парични еквиваленти

	31.12.2019	31.12.2018
Парични средства по банкови сметки	557	316
Общо:	557	316

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго***4. Инвестиции**

	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
<i>Финансови активи, отчитани по ССПЗ:</i>		
Държавни ценни книжа	626	2 903
Чуждестранни държавни ценни книжа	2 179	876
Корпоративни облигации	1 153	1 184
Акции и права	3 615	2 187
Акции и дялове на КИС	2 739	2 494
Общо:	<u>10 312</u>	<u>9 644</u>

Съгласно приложимата Наредба № 9 за начина и реда за оценка на активите и пасивите на пенсионните дружества и техните фондове, за определянето на справедливите стойности на ДЦК издадени от Република България се използват следните методи, в последователността:

1. Последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден (ден „Т“), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „Т-2“
2. Ако не може да се определи цена по реда на т.1, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ за предходния работен ден (ден „Т“), обявена в борсовия бюлетин, към която се добавя дължимият лихвен купон за деня, за който се отнася оценката, обявен в бюлетина от ден „Т-2“.
3. При невъзможност да се приложат начините за оценка по т. 1 и 2 последващата оценка се извършва средна цена на всяка емисия за предходния работен ден на вторичния междубанков пазар. Средната цена на емисия се формира като средноаритметична от цените „купува“ и „продава“, обявени от не по-малко от трима първични дилъри на държавни ценни книжа, определена по начин, посочен в Правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

Определянето на справедлива стойност на дългови ценни книжа, приети за търговия на регулиран пазар, се извършва по последна цена на сключена с тях сделка за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.

Ако не може да се определи цена по описания по-горе ред, последващата оценка се извършва по последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация за финансови инструменти. Когато се обявява нетна цена, последващата оценка се извършва, като към тази цена се прибави дължимият лихвен купон към датата, за която се отнася оценката.

Определянето на справедлива стойност на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, които са включени в основен индекс на съответния пазар, съгласно приложение № 2 на Наредба 9, се извършва по:

а) цена на затваряне на този пазар за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти;

б) последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация на финансови инструменти, ако не може да се определи цена по буква „а“.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

За основен индекс на БФБ е определен SOFIX.

Определянето на справедлива стойност на акции, търгувани на регулиран пазар в държава членка, съответно на официален пазар на фондова борса или на друг организиран пазар в трета държава, **които не са включени в основен индекс** на съответния пазар, съгласно приложение № 2 на Наредба 9, се извършва по по-ниската цена от:

а) обявената на този пазар цена на затваряне за предходния работен ден, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец;

б) последна цена „купува“ за предходния работен ден, обявена в борсов бюлетин или електронна система за ценова информация, в случай че се осигурява непрекъсната ценова информация, от която са видни извършени сделки с достатъчна честота и обем за последните три последователни месеца преди текущия месец.

Последваща оценка на акции извън основен индекс е посочена в Правилата за оценка на активите и пасивите на пенсионноосигурителното дружество и на управляваните от него фондове за допълнително пенсионно осигуряване.

За определяне на справедливите стойности на дялове се използва последната определена и обявена цена на обратно изкупуване.

Основни източници на ценова информация за последваща оценка на финансовите активи на фонд за допълнително пенсионно осигуряване и пенсионноосигурителното дружество са банки-попечители и инвестиционни посредници – първични дилъри, бюлетини на регулираните пазари, електронни системи за ценова информация и други официални източници. В случаите когато не е налице пазарна цена, на основата на която да бъде извършена последваща оценка на даден актив, Фонда дружество използва други методи за определяне на справедлива стойност, съгласно Наредба № 9.

В стойността на инвестициите са включени начислени лихви, разпределени както следва:

	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
Държавни ценни книжа	5	39
Чуждестранни държавни ценни книжа	33	10
Корпоративни облигации	10	11
Общо:	<u>48</u>	<u>60</u>

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго*

Експозиции в държавни ценни книжа по държави, падеж, валута, номинална и справедлива стойност към 31.12.2019 г.:

Емисия	Държава	Падеж	Валута	Номинална стойност (в хил. лв.)	Справедлива стойност (в хил. лв.)
BG2040019213	Република България	21.06.2039	BGN	200	205
BG2040210218	Република България	29.09.2025	EUR	156	211
XS1382693452	Република България	21.03.2023	EUR	196	210
XS1428088626	Република Хърватска	20.03.2027	EUR	430	514
XS1420357318	Република Румъния	26.05.2028	EUR	391	447
XS1313004928	Република Румъния	29.10.2035	EUR	489	571
XS1768067297	Република Румъния	08.02.2030	EUR	587	647
Общо:				<u>2 449</u>	<u>2 805</u>

Експозиции в държавни ценни книжа по държави, падеж, валута, номинална и справедлива стойност към 31.12.2018 г.:

Емисия	Държава	Падеж	Валута	Номинална стойност (в хил. лв.)	Справедлива стойност (в хил. лв.)
BG2040099223	Република България	01.01.2019	EUR	147	147
BG2030017110	Република България	22.02.2021	BGN	39	39
BG2009794228	Република България	01.01.2019	USD	11	11
BG2040010212	Република България	13.07.2020	BGN	200	221
BG2040009214	Република България	28.01.2019	BGN	190	195
BG2040011210	Република България	19.07.2021	BGN	277	320
BG2040012218	Република България	11.07.2022	BGN	179	216
BG2040112216	Република България	18.01.2019	EUR	117	119
BG2040114212	Република България	12.02.2021	EUR	196	210
BG2040210218	Република България	29.09.2025	EUR	156	211
BG2040115219	Република България	22.04.2025	BGN	300	335
XS1083844503	Република България	03.09.2024	EUR	391	447
XS1382693452	Република България	21.03.2023	EUR	196	212
XS1208855889	Република България	26.03.2027	EUR	196	220
XS1420357318	Република Румъния	26.05.2028	EUR	391	398
XS1313004928	Република Румъния	29.10.2035	EUR	489	478
Общо:				<u>3 475</u>	<u>3 779</u>

5. Инвестиционни имоти

Равнението на справедливата стойност на инвестиционните имоти е представено по-долу:

	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
Салдо към 1 януари	727	690
Преоценка	(5)	37
Салдо към 31 декември	<u>722</u>	<u>727</u>

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго*

Оценъчните техники, приложени при определянето справедливата стойност на инвестиционните имоти на Фонда съответстват на ниво 3 от въведената с МСФО 13 Йерархия на справедливите стойности по отношение на всички финансови и нефинансови активи и пасиви, попадащи в обхвата на стандарта. Справедливата стойност се определя на база, изготвени оценки от независими оценители при претегляне на различните оценителски методи в зависимост от вероятността за сбъждане на заложените хипотези при прилагане на въведената от МСФО 13 презумпция за определяне на справедливата стойност на база на пазарните очаквания за максимизиране на стойността на актива в зависимост от употребата му. Съответно основна тежест при оценката на по-горе изброените активи, поради тяхната същност се дава на метода на сравнителните продажби и приходния подход при определяне на справедливата стойност. Направената преоценка на инвестиционните имоти до справедлива стойност е повтаряема поради прилагането на модела на справедливата стойност по МСС 40. Тя се извършва към последната дата от всяко календарно тримесечие на годината.

Инвестиционните имоти към края на 2019 г., собственост на Фонда са:

- Магазин, находящ се в гр. София, р-н „Витоша”, придобит през отчетната 2011 г. и преоценен до пазарната му стойност към 31 декември 2019 г. на 245 хил. лв. (2018: 251 хил. лв.);
- Магазин, находящ се в гр. Сливен, придобит през отчетната 2011 г. и преоценен до пазарната му стойност към 31 декември 2019 г. на 330 хил. лв. (2018: 328 хил. лв.);
- Автосервиз, находящ се в гр. София, р-н „Овча купел”, придобит през отчетната 2014 г. при сделка по замяна срещу инвестиционен имот собственост на Фонда - Магазин, находящ се в гр. София, р-н „Надежда”. Преоценената пазарна стойност на този имот към 31.12.2019 г. възлиза на 147 хил. лв. (2018: 148 хил. лв.).

Следните суми, свързани с инвестиционните имоти са представени в отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица:

	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
Приходи от преоценка	25	38
Разходи за обезценка	(30)	(1)
Приходи от наем	49	35
Общо:	<u>44</u>	<u>72</u>

6. Вземания/задължения, свързани с инвестиции и инвестиционни имоти

	<u>31.12.2019</u>	<u>31.12.2018</u>
Просрочена лихва по облигация от „Булгарплод София” АД	6	12
Просрочена лихва по облигация от "Топлофинация Русе" АД	3	2
Просрочена лихва по облигация от "Авто Юнион" АД	2	2
Просрочена главница по облигация от "Авто Юнион" АД	4	4
Други просрочени задължения по лихви по корпоративни облигации	-	2
Просрочена лихва по облигация от "ТЕЦ Бобов Дол" АД	-	8
Вземания по съдебни лихви	-	15
Вземане по придобити права върху акции	-	200
Общо:	<u>15</u>	<u>245</u>

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго***7. Други задължения**

Към 31.12.2018 г. и 31.12.2019 г. Фондът отчита задължения, свързани с инвестиции в размер на 6 хил. лв., представляващи депозити по сключени наемни договори от Фонда в качеството му на лизингодател.

8. Такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Такса от осигурителни вноски	34	35
Инвестиционна такса	56	-
Встъпителна такса	2	3
Общо:	<u>92</u>	<u>38</u>

9. Приходи от лихви

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Лихви от финансови активи, оценявани по справедлива стойност през печалбата и загубата	152	183
Общо	<u>152</u>	<u>183</u>

10. Нетни приходи от преоценка на финансови активи

	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Нетни приходи (разходи) от преоценка на държавни ценни книжа	1	(148)
Нетни приходи (разходи) от преоценка на чуждестранни държавни ценни книжа	213	-
Нетни приходи от преоценка на корпоративни облигации	(17)	3
Нетни приходи (разходи) от преоценка на акции и права	105	(168)
Нетни приходи от преоценка на акции и дялове на КИС	54	-
Общо	<u>356</u>	<u>(313)</u>

11. Свързани лица и сделки със свързани лица

Лицата се считат за свързани, ако една от страните има възможност да упражнява контрол или значително влияние върху другата при взимането на финансови или оперативни решения, или са поставени под съвместен контрол от страна на трето лице.

Фондът счита за свързано лице Пенсионноосигурително дружество „Топлина“ АД, заедно с неговия ключов управленски персонал и дружествата, упражняващи контрол върху пенсионноосигурителното дружество.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго*

Балансите по сделки с Пенсионноосигурително дружество „Топлина“ АД и съответните разходи и приходи към 31 декември 2019 г. и 2018 г. са, както следва:

Сделки и салда	2019	2018
Такси и удържки за пенсионноосигурителното дружество, в т.ч.		
Удържки от осигурителни вноски	34	35
Инвестиционна такса	56	-
Встъпителна такса	2	3
Общо:	92	38
Задължения към пенсионноосигурителното дружество, в т.ч.		
Удържки от осигурителни вноски	2	3
Инвестиционна такса	12	-
Общо:	14	3

Освен описаните по-горе сделки, през 2018 г. и 2019 г. Фонда не е осъществявал сделки със свързани лица, извън тези, свързани с допълнителното пенсионно осигуряване на ключовия управленски персонал на пенсионното дружество.

12. Управление на риска

Финансовите ресурси, набрани във Фонда се управляват от ПОД Топлина съгласно утвърдената инвестиционна политика, правилата за управление на риска и изискванията на пенсионното законодателство. Притежаваните в портфейла на Фонда финансови инструменти определят неговото състояние и представяне. Основните рискове произтичащи от финансовите инструменти (паришни средства, местни и чуждестранни дългови и капиталови финансови инструменти) могат да бъдат разделени на кредитен, пазарен и ликвиден.

12.1. Кредитен риск

Кредитният риск представлява вероятността от загуба поради невъзможност на контрагента да посрещне задълженията си в срок. Кредитният риск е свързан основно с портфейла от облигации на Фонда. ПОД „Топлина“ АД използва външни източници на информация за оценка на този риск - основно международно признати кредитни агенции (Moody's, S&P, Fitch Ratings, БАКР). В случаите когато дадена облигация няма присъден кредитен рейтинг, се извършва анализ на кредитоспособността на емитента.

ДПФ „Топлина“ основно инвестира на регулирани финансови пазари в Европа и следи внимателно за рисковете при тях, тъй като най-голяма част от инвестициите на ФДПО са освен в български ДЦК и в ДЦК на държави-членки на ЕС. При този вид инвестиции фондът следи и риска на банковата система в еврозоната.

Трите най-важни компонента на риска, които засягат банковата система в еврозоната, са: геополитическата несигурност, обемът на необслужваните кредити (НОК) и потенциалът за натрупване на бъдещи НОК, киберпрестъпността и пробивите в ИТ системите. Следват преразглеждането на цените на финансовите пазари, средата на ниски лихвени проценти и реакциите на банките на нормативни актове.

Рисковете, произтичащи от икономическите и фискалните условия в еврозоната, са намалели значително през 2019 г в сравнение с предходната година главно в резултат на благоприятната циклична инерция. Същевременно геополитическата несигурност и рисковете от преразглеждане на цените на финансовите пазари се засилват. Напредъкът в областта на цифровизацията изостря рисковете, свързани със съществуващите ИТ системи на банките и с кибератаките.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Геополитическата несигурност представлява нарастващ риск за световните финансови пазари и за перспективите за икономиката в еврозоната. Политическата несигурност в някои държави от еврозоната се увеличи през 2019 г. Що се отнася до Брекзит, все още предстои определянето на окончателният вид на прехода и на споразуменията след оттеглянето на Великобритания от Европейския съюз през януари 2020 г.. Свързаните с Брекзит безпокойства обхващат широк кръг от рискове, като рисковете за непрекъсваемостта на бизнес процесите, непрекъсваемостта на договорите, рисковете от регулаторен арбитраж, произтичащи от различията в националните регулаторни уредби, или риска от макроикономически последици.

Въпреки че качеството на активите се подобри значително през последните години, **високите равнища на необслужвани кредити** все още са проблем за много от институциите в еврозоната. Като част от практическите указания за НОК банките с високо равнище на такива, бяха задължени да договорят стратегии за справяне с обема на необслужваните кредити. Работата до момента доведе до значителен напредък в намаляването на НОК, като коефициентът на необслужваните кредити на значимите институции спадна от 8% през 2014 г. на 4,7% през третото тримесечие на 2019 г.

Киберпрестъпността и пробивите в ИТ системите пораждаха все по-големи предизвикателства за банките. Освен това банките са изправени пред нарастващ брой киберзаплахи. Киберинцидентите могат да доведат до финансови загуби, допълнителни непреки последици и дори да имат системно въздействие.

Рискът от внезапно и значително преразглеждане на цените на финансовите пазари се е увеличил от миналата година. Търсенето на доходност в световен мащаб продължи, подкрепяно от много благоприятните икономически условия и прогнози в глобален план и от изобилната ликвидност. Това гласна още по-нагоре оценките на активите, които са преувеличени в определени пазарни сегменти, особено на пазара на акции в САЩ. В същото време рисковите премии продължават да са ниски. Сътресенията на пазара във връзка със скока на волатилността на акциите в САЩ през февруари 2018 г. показаха съществуващата чувствителност на пазарните нагласи, както и капацитета им да се справят с бързи корекции. Това можеше да се забележи и в напрежението на пазара на италианския държавен дълг, предизвикано от политически натиск в Италия през май 2018 г. и пренесло се към доходностите по държавния дълг и цените на акциите на банките в определени държави от еврозоната и през 2019 г. По-високи геополитически рискове могат да увеличат риска от потенциално преразглеждане на цените. Банките биха били засегнати най-вече чрез притежаваните от тях инструменти, отчитани по справедлива стойност, изискванията за обезпеченията и разходите за набиране на капитал или ликвидност. Преразглеждането на цените, обаче, би могло да има и вторичен ефект чрез неблагоприятно въздействие върху макроикономическото и фискалното положение в еврозоната. Нещо повече, в екстремен случай, ако голямо преразглеждане на цените съвпадне с други важни събития, то би могло да засегне и платежоспособността на централни контрагенти и така да доведе до системен риск.

Перспективите за икономическия растеж се подобриха значително в еврозоната, допринасяйки за намаляването на рисковете за банковия сектор. Въпреки че прогнозата е, че икономическият растеж ще продължи в средносрочен план, перспективите за нисък потенциален растеж на производството представляват все по-голяма уязвимост, тъй като недостигът в предлагането на работна сила и производствените ограничения могат да забавят сегашния подем, и изпълнението на структурните реформи в държавите от еврозоната трябва да бъде ускорено. **Устойчивостта на дълга на публичния сектор** се е подобрила като средна стойност в еврозоната, главно в резултат на нарастващия БВП. Въпреки цикличното възстановяване дисбалансите на наличностите остават повишени в няколко държави, което прави тези държави уязвими на потенциални преоценки на държавния риск.

Международният валутен фонд (МВФ) понижи прогнозите си за растежа на световната икономика през 2020 г. В своя есенен доклад "Световни икономически перспективи" МВФ вече прогнозира растеж на глобалната икономика от 3% през 2019 г., което е под заложената в юлския доклад прогноза за експанзия от 3.2% и доста под оценката за растеж с 3.5 на сто, направена в началото

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

на г. Това ще бъде най-слабият световен икономически растеж от световната финансова и икономическа криза през 2008 и 2009 г. За 2020 година МВФ намали с 0.1 процентни пункта очакванията си за глобалния икономически растеж до 3.4% от 3.5% през юли 2019 г. МВФ отбеляза, че преките чуждестранни инвестиции зад граница от страна на развитите икономики са стигнали до "виртуален застои" през 2019 година, след като през по-ранните години те се увеличиха средно с над 3% от глобалния БВП годишно, или с над 1.8 трилиона долара. Ръстът на световната търговия е достигнал едва 1% през първата половина на 2019 годината, в резултат на по-високите мита и на продължителната несигурност по отношение на търговските политики, както и на спада в автомобилната индустрия.

Очаква се растежът на търговията да се възстанови до 3.2% през 2020 година, но рисковете остават "в посока надолу", посочи МВФ, визирайки най-вече рисковете пред американската и китайската икономики, несигурността около Брекзит и слабостта в промишлеността в световен план.

За 2019 г. растежът на БВП на САЩ е от 2.4%, в сравнение с 2.6% според юлската прогноза и от 2.1% през 2020 година, което е над предишна прогноза за 1.9%. МВФ намали прогнозата си и за Китай, като вече очаква растеж на БВП през 2019 г. от 6.1% в сравнение с 6.2% през юли и негово забавяне до 5.8% догодина в сравнение с 6% при предишната прогноза. За еврозоната се потвърди очакваният икономически растеж от 1.2% през 2019 г. и от 1.4% през следващата година, като това е под юлските прогнози за растеж съответно с 1.3% и с 1.6%.

България

На вътрешната сцена, в предвид очакванията за забавяне на глобалната икономическа активност, ниските темпове на растеж на индустриалното производство и наблюдавания спад на международната търговия на годишна база прогнозният растеж на външното търсене на български стоки и услуги да се запази слаб през четвъртото тримесечие на 2019 г. и през първото тримесечие на 2020 г се потвърди. Въпреки наблюдаваното продължаващо влошаване на международната конюнктура, годишният темп на растеж на реалния износ на български стоки през първата половина на 2019 г. беше значително по-висок от този на реалния внос главно поради фактори с еднократен характер. В съчетание с благоприятно изменение на условията на търговия за България това доведе до свиване на дефицита по търговския баланс спрямо съответния период на 2018 г. и имаше основно значение за значителното повишение на излишъка по текущата сметка на платежния баланс на страната. По-високият размер на получените капиталови трансфери по програми на ЕС бе определящ за увеличаването на излишъка по капиталовата сметка.

Според сезонно изгладените данни през второто тримесечие на 2019 г. броят на заетите общо в икономиката се запази на нивото от предходното тримесечие. Равнището на безработица продължи да се понижава и достигна 4.2%. Индикаторите за доверието на потребителите и бизнес климата се понижиха през третото тримесечие на 2019 г., но остават на сравнително високи в исторически план нива. Нарастването на заплатите и съпроводеното с това повишение на покупателната способност на домакинствата, а също и запазващите се на ниски нива лихвени проценти се очаква да продължат да благоприятстват растежа на частното потребление в края на 2019 г. и в началото на 2020 г.

Годишната инфлация към август 2019 г. се повиши слабо спрямо края на 2018 г. и възлезе на 2.5%. Прогнозата ни за слабо ускоряване на общата инфлация през четвъртото тримесечие на годината спрямо август, последвано от известно забавяне през първото тримесечие на 2020 г., отразява най-вече очакванията ни за динамиката на международните цени на петрола през прогнозния хоризонт.

В условията на нарастващ приток на привлечени средства, висока ликвидност в българската банкова система и запазващи се на исторически ниски равнища лихвени проценти в еврозоната през първите осем месеца на 2019 г. се наблюдаваше стабилизиране на лихвите по нови срочни депозити на достигнатите ниски нива.

Отчетеното намаление на доходността на първичния пазар на ДЦК отразяваше силното търсене от страна на финансови институции в условията на запазваща се висока ликвидност в банковата

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго*

система. Тези фактори обясняваха и наблюдаваното задържане на дългосрочния лихвен процент, използван за оценка на степента на конвергенция, на достигнатите исторически най-ниски нива (0.35% към август при 0.32% към юни).

В периода юли – септември 2019 г. продължи да се наблюдава и тенденция към намаление на доходността на българските еврооблигации, емитирани на международните капиталови пазари. Динамиката на доходността на българските ДЦК съответстваше на наблюдавания спад на дългосрочните лихвени проценти в еврозоната и в глобален мащаб, който отразяваше очакванията за по-продължително задържане на текущите ниски лихвени нива в условията на опесимистични перспективи за икономическия растеж и на повишена несигурност по отношение на външнотърговските взаимоотношения в глобален план. В края на 2019 г. и в началото на следващата година можем да очакваме доходността на българските ДЦК да продължи да се влияе от действието както на външни, така и на вътрешни за страната фактори.

Към 31.12.2019 г. дълговите ценни книжа представляват 34.11% от активите на Фонда или 3 958 хил. лв., като 5.40% са ДЦК издадени от Р. България или 626 хил. лв., 14.35% са ДЦК издадени от Р. Румъния или 1 665 хил. лв., 4,43 % са ДЦК издадени от Р. Хърватска или 514 хил. лв, 9,93% корпоративни облигации търгувани на „БФБ - София“ АД или 1 153 хил. лв.

12.1. Кредитен риск (продължение)**Инвестициите в ДЦК към 31 декември 2019 г. по емитент и кредитен рейтинг:**

Код на емисията (ISIN)	Емитент	Падеж на емисията	Стойност	Рейтинг	Рейтингова агенция
BG2040019213	Република България	21/06/2039	205	BBB	S&P
BG2040210218	Република България	29/09/2025	211	BBB	S&P
XS1382693452	Република България	21/03/2023	210	BBB	S&P
XS1428088626	Република Хърватска	20/03/2027	514	BBB-	S&P
XS1420357318	Република Румъния	26/05/2028	447	BBB-	S&P
XS1768067297	Република Румъния	08/02/2030	647	BBB-	S&P
XS1313004928	Република Румъния	29/10/2035	571	BBB-	S&P
Общо:			2 805		

Инвестициите на фонда в Държавен дълг, са в ДЦК на Република България и Република Румъния и са изложени на кредитният риск съответстващ на Република България и Република Румъния, като за тях имплицитно се прилага кредитният им рейтинг. Нивото на кредитният рейтинг на Република България е на ниво BBB, а на Република Румъния е на ниво BBB-. При прилагането на симулационен сценарий, при който икономическите показатели на Република България и Република Румъния, като бюджетен дефицит, ръст на БВП, съотношение дълг/БВП, размер на държавния дълг и др. се влошат, се прогнозира спад общо на инвестициите в такива ДЦК с 5%, стойността на активите би се намалила с 140 хил. лева или с 1.21% от активи на фонда.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго***12.1. Кредитен риск (продължение)**

Инвестиции в корпоративни облигации към 31 декември 2019 г.:

Код на емисията	Емитент	Падеж на емисията	Стойност	Качена за търговия на регулиран пазар	Обезпечение
BG2100012116	БУЛГАРПЛОД-СОФИЯ АД	06/06/2021	206	Да	застраховка, недвижими имоти и машини и съоръжения
BG2100006092	Астерион България АД	14/04/2024	56	Да	застраховка
BG2100005128	ТЕЦ Бобов Дол ЕАД	05/04/2022	195	Да	недвижими имоти и машини и съоръжения
BG2100020176	ТОПЛОФИКАЦИЯ ПЛЕВЕН ЕАД - 3	17/11/2022	139	Да	застраховка
BG2100010110	СТАРКОМ ХОЛДИНГ АД	15/04/2026	267	Да	Не
BG2100002141	ТОПЛОФИКАЦИЯ РУСЕ ЕАД	27/02/2022	201	Да	недвижими имоти и машини и съоръжения
BG2100025126	Авто Юнион АД	10/12/2022	89	Да	застраховка
Общо:			1 153		

Инвестициите на Фонда в корпоративни облигации са преимуществено в такива, които са обезпечени с недвижими имоти, машини, съоръжения, залог на вземания и застраховка за финансов риск. За обезпечените корпоративни облигации законодателството предвижда институцията Банка-довереник на облигационерите, която следи за финансовото състояние на емитента, размера и състоянието на обезпечението, както и дали емитентът спазва поетите при сключването на облигационния заем финансови съотношения. С цел наблюдение на кредитния риск на емитентите, регулярно се анализират техните публично достъпни счетоводни отчети, а за обезпечените облигации и периодичните доклади на Банката-довереник на облигационерите за финансовото състояние и състоянието на обезпечението.

Към 31 декември 2019 г. Фондът отчита вземания, свързани с инвестиции, подробно оповестени в бележка 6 по-горе. Финансовото състояние на длъжниците по облигационните емисии се анализира на база на техните публично достъпни финансови отчети, както и чрез допълнителна писмена комуникация и/или директни срещи с ръководствата на дружествата-емитенти с цел изясняване на перспективите пред тях и възможностите за погасяване на задълженията.

Към 31 декември 2019 г. в портфейла на ДПФ Топлина няма емисии обезпечени корпоративни облигации, които не са приети за търговия на регулиран пазар.

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго*

Към 31 декември 2019 г. фондът няма инвестиции в общински облигации и депозити.

Банката-попечител на фонда, ТБ "Инвестбанк" АД, има кредитен рейтинг В- от БАКР. При нея се съхраняват паричните средства на фонда в общ размер на 557 хил. лева, за които също така съществува кредитен риск, който към края на годината е оценен като несъществен. На база отчетите, публикувани от БНБ и докладите на рейтинговата агенция за банката, Фонда текущо следи за финансовото състояние на банката-попечител.

Количествено оповестяване по видове финансови активи и кредитен рейтинг към 31.12.2019г.:

Финансов актив	ВВВ	ВВВ-	ВВ+	В-	Без рейтинг	Общо
ДЦК	626	-	-	-	-	626
Чуждестранни ДЦК	-	2 179	-	-	-	2 179
Корп. облигации	-	266	89	-	798	1 153
Депозити и разплащателни с/ки	-	-	-	557	-	557
Общо	626	2 445	89	557	798	4 515

Излагането на фонда на кредитен риск е ограничено до размера на балансовата стойност на следните финансови активи:

Финансов актив	Балансова стойност 31.12.2019	Максимален риск (хил. лв.)	Балансова стойност 31.12.2018	Максимален риск (хил. лв.)
Парични средства и еквиваленти	557	557	316	316
Вземания	15	15	245	245
ДЦК	626	626	2 903	2 903
Чуждестранни ДЦК	2 179	2 179	876	876
Корпоративни облигации	1 153	1 153	1 184	1 184

Фондът не е използвал деривативи за управление на кредитния риск.

12.2. Пазарен риск

Основните компоненти на пазарния риск са лихвеният риск, валутният риск и ценовият риск. Лихвеният риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент поради изменение на нивото на лихвения процент влияещ върху стойността на този инструмент. Този риск е с най-голяма тежест в инвестиционния портфейл на Фонда, поради факта, че 34,10% от активите са в лихвоносни дългови ценни книжа с фиксиран купон. Няма дългови ценни книжа с плаващ купон. ДПФ „Топлина“ АД управлява този риск чрез прилагането на дюрационни лимити на портфейлно ниво. При евентуално повишение на лихвените нива със 100 базисни точки, негативният резултат за Фонда би бил 283 хил. лв. или 2,44% от активите на Фонда.

Валутният риск е рискът от намаляване на стойността на инвестицията в един финансов инструмент деноминиран във валута различна от Лев и Евро поради изменение на курса на обмяна между тази валута и Лев/Евро. (В резултат на действащият в България Валутен борд, българският лев е фиксиран към еврото.) Към 31 декември 2019 няма инвестиции деноминирани в Щатски долари в активите на фонда

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019*В хиляди лева, освен ако не е указано друго*

Фондът не е сключвал хеджиращи сделки за управление на валутния риск.

Структура на финансовите активи и пасиви по валути към 31 декември 2019 г.:

Активи	Лева	Евро	Долар	Общо
Парични средства	557	-	-	557
Държавни ценни книжа	205	421	-	626
Чуждестранни държавни ценни книжа	-	2 179	-	2 179
Корпоративни облигации	1 097	56	-	1 153
Акции и дялове	3 615	-	-	3 615
Колективни инвестиционни схеми	2 739	-	-	2 739
Вземания	15	-	-	15
Общо (хил. лв.)	8 228	2 656	-	10 884
Общо (в %)	75,60%	24,40%	-	100%

Пасиви	Лева	Евро	Долар	Общо
Нетекущи задължения към осигурени лица	11 586	-	-	11 586
Текущи задължения към ПОД	14	-	-	14
Други задължения	6	-	-	6
Общо (хил. лв.)	11 606	-	-	11 606
Общо (в %)	100%	-	-	100%

Структура на финансовите активи и пасиви по валути към 31 декември 2018 г.:

Активи	Лева	Евро	Долар	Общо
Парични средства	316	-	-	316
Държавни ценни книжа	1 324	1 568	11	2 903
Чуждестранни държавни ценни книжа	-	876	-	876
Корпоративни облигации	1 124	60	-	1 184
Акции и дялове	2 187	-	-	2 187
Колективни инвестиционни схеми	2 169	325	-	2 494
Вземания	245	-	-	245
Общо (хил. лв.)	7 365	2 829	11	10 205
Общо (в %)	72,17%	27,72%	0,11%	100%

Пасиви	Лева	Евро	Долар	Общо
Нетекущи задължения към осигурени лица	10 923	-	-	10 923
Текущи задължения към ПОД	3	-	-	3
Други задължения	6	-	-	6
Общо (хил. лв.)	10 932	-	-	10 932
Общо (в %)	100%	-	-	100%

Ценовият риск е свързан с инвестициите в акции и отразява намаляване на стойността на инвестицията при неблагоприятни промени на пазарните цени. Към 31 декември 2019 г. инвестициите на Фонда в акции търгувани на БФБ София АД са в размер на 31.14 % или 3 615 хил.лв. от общите активи. В дялове на Колективни инвестиционни схеми - в размер на 23.60 % или 2 739 хил. лв. Провежданата от ДПФ „Топлина“ АД политика на управление на ценовия риск се основава на диверсификация на портфейлите от акции чрез прилагането на диверсификационни лимити. Също с цел повишаване на диверсификацията се предпочита не директното инвестиране в акции, а инвестирането в дялове на Колективни инвестиционни схеми. При извършването на симулационен анализ, като се приеме за реалистично промяна на стойността на директните инвестиции в акции на българския фондов пазар с 15%, то финансовият резултат на Фонда би се

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

променил с 542 хил. лв. Съответно промяна със 7.5% на стойността на инвестициите в Колективни инвестиционни схеми, би довела до промяна на финансовият резултат на фонда с 205 хил. лв.

12.3. Ликвиден риск

Ликвидният риск е рискът от загуби при наложителна продажба на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения. Вземайки в предвид характера на Фонда и натрупаната до момента историческа информация за входящите и изходящите парични потоци, Фондът не провежда активна политика за съответствие по матуритет на активите и пасивите. Въпреки това ДПФ „Топлина“ АД ежедневно следи за възникването на текущи задължения и прави прогноза на очакваните парични потоци. ДПФ „Топлина“ АД поддържа необходимите бързоликвидни активи за посрещането на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

Матуритетната структура по остатъчен срок на балансовата стойност на финансовите активи и пасиви е изготвена според очакванията за тяхното изплащане или възстановяване:

Към 31.12.2019	до 3 месеца	от 3 до 12 месеца	от 1 до 3 години	от 3 до 5 години	от 5 до 10 години	над 10 години	Неопределен падеж	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	-	557	557
Акции/КИС	-	-	-	-	-	-	6 354	6 354
Дългови инструменти	-	-	830	267	1438	1 423	-	3 958
Текущи вземания	-	-	-	-	-	-	15	15
Общо активи	-	-	830	267	1438	1 423	6 926	10 884
Нетни активи на разположение на осигурените лица	-	-	-	-	-	-	11 586	11 586
Задължения към ПОД	-	-	-	-	-	-	14	14
Задължения свързани с инвестиции	-	-	-	-	-	-	3	3
Други задължения	-	-	-	-	-	-	3	3
Общо пасиви и активи на разположение на осигурени лица	-	-	-	-	-	-	11 606	11 606

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

Към 31.12.2018	до 3 месеца	от 3 до 12 месеца	от 1 до 3 години	от 3 до 5 години	от 5 до 10 години	над 10 години	Неопределен падеж	Общо
Парични средства и парични еквиваленти	-	-	-	-	-	-	316	316
Акции/КИС	-	-	-	-	-	-	4 681	4 681
Дългови инструменти	472	-	995	1 080	1 938	478	-	4 963
Текущи вземания	-	-	-	-	-	-	245	245
Общо активи	472	-	995	1 080	1 938	478	5 242	10 205
Нетни активи на разположение на осигурените лица	-	-	-	-	-	-	10 923	10 923
Задължения към ПОД	-	-	-	-	-	-	3	3
Задължения свързани с инвестиции	-	-	-	-	-	-	5	5
Други задължения	-	-	-	-	-	-	1	1
Общо пасиви и активи на разположение на осигурени лица	-	-	-	-	-	-	10 932	10 932

Концентрация по сектори към 31 декември 2019 г.:

Сектор	Стойност на активите	Дял от общите активи
Държавно Управление	2 805	24.17%
Преработваща промишленост	1 079	9.29%
Енергетика	1 059	9.12%
Строителство и недвижими имоти	1 690	14.56%
Финанси	1 662	14.33%
Финансова дейност КИС	2 739	23.60%
Други	15	0.13%
Разплащателна сметка	557	4.80%
Общо	11 606	100%

В сектор „Финансова дейност КИС“ са включени инвестиции в КИС и ценни книжа емитирани от холдинги. В сектор „Строителство и недвижими имоти“ са представени инвестициите на Фонда в инвестиционни имоти и акции на АДСИЦ. В сектор „Други“ са включени вземанията, както и инвестиции в акции на предприятия, опериращи в сектори като машиностроене, лека промишленост, фармацевтика и др.

12.4. Политически риск

Поради това, че Фондът осъществява дейност само в рамките на Република България, за него възниква концентрация от политически риск. Това е риск дължащ се на значими политически промени, оказващи влияние и съществена промяна в провежданите политики и реформи, които се отразяват негативно върху дейността му.

12.5. Регулаторен риск

Дейността на Фонда е обект на регулации, определени в КСО и поднормативните актове по неговото прилагане. Регулаторен риск възниква когато определени регулации и изисквания към инвестициите бъдат променени, а сроковете за привеждане на дейността в съответствие с новите изисквания са кратки. В този случай Фондът може да бъде принуден да продава активи при

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

неблагоприятна конюнктура, ниска ликвидност, което ще доведе до продажби под справедливата стойност на актива. Фондът отчита този риск като по-висок от досегашния, поради факта, че през цялата 2018 г. бяха приети множество промени в КСО и в частност в глава „Инвестиции“, както и Комисията за финансов надзор направи промени и в подзаконовите нормативни актове.

Към 31 декември 2019 г. Фонда не притежава активи, които да не отговорят на нормативните изисквания към неговата инвестиционна дейност.

Инвестиционни инструменти	Дял от портфейла в % (към 31.12.2019г.) (Общо нетни активи)
Ценни книжа по чл.176 ал.1 т.1 от КСО	24.18%
Корпоративни и общински облигации	9.93%
Колективни инвестиционни схеми	23.60%
Акции на БФБ	31.14%
Инвестиционни имоти	6.22%
Вземания	0.13%
Разплащателна сметка	4.80%

13. Условни задължения

Към 31 декември 2019 г. и към 31 декември 2018 г. Фондът няма условни задължения, които да изискват допълнително оповестяване във финансовите отчети.

14. Събития след края на отчетния период

През месец март 2020 г. Световната здравна организация обяви епидемията от COVID-19 за пандемия, а на 13.03.2020 г. в Република България беше въведено извънредно положение за ограничаване разпространението на вируса. Считаме, че това ще окаже влияние върху дейността на ПОД „Топлина“ АД в следните аспекти:

Въведените ограничения за придвижване и събиране на хора, спирането на работа на нотариалните кантори, както и други фактори, свързани с обявеното извънредно положение, ще затруднят дейността на осигурителните посредници и офисите в страната. Това неминуемо ще доведе до спад в броя на заявленията за промяна на участие и заявленията за начално участие във ФДПО, управлявани от ПОД „Топлина“ АД. Считаме, че няма да настъпи значителна промяна в изменението на броя на лицата и тенденцията за увеличение на броя осигурени лица във УПФ и ППФ ще се запази и през 2020 г., доколкото най-голям относителен дял в броя на новите клиенти на дружеството има служебното разпределение. От друга страна обективните затруднения в работата по продажби на пенсионни продукти ще се отрази в дейността на всички дружества и броят на подадените към ПОД „Топлина“ АД заявленията за промяна на участие също ще бъде по-малък.

По отношение на инвестиционната дейност, дирекция „Управление на риска“ следи с повишено внимание движението на международните и вътрешни финансови пазари. През месец февруари бяха отчетени повишени нива както на оперативния риск, така и на инвестиционния риск. На свое заседание Комитета по управление на риска преразгледа и предложи актуализация, на приетия от Управителния съвет план за действие в условията на финансова криза, който следва да бъде прилаган по отношение на портфейлите на ФДПО, управлявани от ПОД „Топлина“ АД, който следва да бъде прилаган при необходимост. С оглед динамичната ситуация на финансовите пазари Инвестиционния консултант на дружеството изготвя извънредни доклади. Считаме, че низходящия тренд на капиталовите пазари, няма да доведе до силно обезценяване и намаляване

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“

ПОЯСНИТЕЛНИ ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)
КЪМ 31 ДЕКЕМВРИ 2019

В хиляди лева, освен ако не е указано друго

стойността на активите на ФДПО, управлявани от ПОД „Топлина“ АД, с оглед на това, че инвестиционните портфейли са консервативни и ориентирани към български пазар.

След датата на съставяне на настоящият годишен финансов отчет за 2019 г. не са настъпили други съществени събития с коригиращ и/или некоригиращ характер, които следва да се отчетат или оповестят в него.

ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

1. Обща информация

Доброволен пенсионен фонд „Топлина“ (наричан по-долу за краткост Фондът или ДПФ „Топлина“) е регистриран с Решение №1 на СГС от 01.02.2007 г по ф. д. 1524/2007 г. Седалището и адресът на управление на Фонда е гр. София, Индустриална зона „Орион“, ул. „3020“, № 34, ет. 8.

Съгласно Решение № 173 на Комисията за финансов надзор (наричана по-долу за краткост КФН или Комисията) от 26.01.2007 г. ДПФ „Топлина“ се управлява и представлява от Пенсионноосигурително дружество „Топлина“ АД (наричано по-долу за краткост Дружеството или ПОД „Топлина“ АД).

ПОД „Топлина“ АД е вписано в Регистъра за търговските дружества под № 108124, том 1457, стр. 125 по фирмено дело № 9984/2006 г., с решение № 1 от 08.09.2006 г. и решение № 2 от 27.09.2006 г. със записан предмет на дейност: допълнително пенсионно осигуряване. Седалището и адресът на управление е гр. София, Индустриална зона „Орион“, ул. „3020“, № 34, ет. 8. За извършването на своята дейност ПОД „Топлина“ АД притежава лицензия № 02-ПОД/17.08.2006 г., издадена от КФН.

ДПФ „Топлина“ се управлява от ПОД „Топлина“ АД и се представлява от неговите Председател и Заместник-председател на Управителния съвет. Фондът няма служители.

ПОД Топлина има двустепенна структура на управление – Управителен съвет в състав Георги Петров Личев, Силвия Тенчева Габровска и Ваня Койчева Милчева и Надзорен съвет в състав Десислава Вълчкова Лозева – Андонова, Красимира Костова Дичева и Пламен Петров Неделчев.

През 2019 г. няма промяна в състава на УС и НС на ПОД Топлина, както и в неговите представляващи.

ПОД „Топлина“ АД и управляваните от него пенсионни фондове нямат клонове в страната и чужбина.

Като предприятие, извършващо дейност от обществен интерес в ПОД Топлина АД има избран от ОСА, Одитен комитет в състав Иванка Бурджева, Даниел Бойчев и Красимир Чаврагански.

Допълнителното доброволно пенсионно осигуряване (ДДПО) в доброволен пенсионен фонд обхваща лицата навършили 16 години. Всяко физическо лице може доброволно да се осигурява или да бъде осигурявано във Фонда въз основа на договор с Дружеството при условията и по реда на Част Втора от КСО.

ДДПО е дейност по набиране на доброволни пенсионноосигурителни вноски, тяхното управление и еднократно или разсрочено изплащане на натрупаните средства преди и след настъпване на осигурителен случай, както и изплащане на допълнителни лични пенсии. Осъществява се чрез пенсионни схеми на капиталово покритиев принцип на базата на дефинирани вноски.

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2019 г.

За всяко лице се открива индивидуална партида, която се води в левове и дялове. От 20-ти март 2007 г. ДПФ „Топлина“ въвежда стойност на един дял и ежедневна оценка на активите на Фонда. Всеки дял представлява пропорционална част от нетните активи на Фонда, изчислява се всеки работен ден и стойността му е валидна само за този ден. Стойността на един дял се изчислява като стойността на нетните активи на Фонда към края на предходния работен ден се раздели на общия брой дялове на Фонда към същия ден.

КФН упражнява превантивен и последващ контрол върху дейността на пенсионно осигурителните дружества и управляваните от тях фондове.

Банка попечител:

ТБ „ИНВЕСТБАНК“ АД е банка попечител на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, управлявани от ПОД „Топлина“ АД.

Инвестиционни посредници:

"Сосиете Женерал Експресбанк" АД
"Д.И.С.Л. Секюритийс" АД
"Райфайзенбанк (България)" ЕАД

Съвместни одитори:

„ЗАХАРИНОВА НЕКСИА“ ООД
„ЕКОВИС ОДИТ БЪЛГАРИЯ“ ООД

2. Осигурени лица

Осигурени лица са всички лица, участници в ДПФ „Топлина“, които имат постъпила поне една осигурителна вноска по индивидуалната партида.

Данни за броя на осигурените лица в ДПФ „Топлина“ и за размера на нетните активи на ДПФ „Топлина“ към 31.12.2019 г. са посочени в таблицата по-долу:

ДПФ „Топлина“	Нетни активи (хил. лв.)	Осигурени лица (бр.)
	11 586	10 858

Разпределението на осигурените лица в ДПФ „Топлина“ в зависимост от източника на средства е както следва:

Осигурени лица	
- само с работодателски вноски	10 686
- само с лични вноски	103
-с работодателски и лични вноски	68
- с вноски от друг осигурител	1

Едно лице може да бъде осигурявано в ДПФ по повече от един договор.

2.1. Новоосигурени лица

Новоосигурени лица са регистрираните участници в ДПФ „Топлина“, за които през съответната година постъпва първа вноска.

Разпределението на новоосигурените лица във фонда в зависимост от източника на средства е както следва:

Новоосигурени лица	
- с работодателски вноски	189
- с лични вноски	20
- с вноски от друг осигурител	-

Едно лице може да бъде осигурявано в ДПФ по повече от един договор.

2.2. Лица, променили участието си и прехвърлили средства в ДПФ „Топлина“

През 2019 г. 19 лица са прехвърлили натрупаните средства от други ДПФ в ДПФ „Топлина“.

2.3. Осигурени лица, напуснали фонда

През 2019 г. осигурените лица, напуснали ДПФ „Топлина“ са 224. От тях 30 са напуснали фонда, поради прехвърляне на средства в други доброволни пенсионни фондове, 30 осигурени лица са починали, а средствата по индивидуалните им партии са изплатени на техните наследници. 161 лица са изтеглили средствата си след придобиване право на пенсия, а 3 лица са изтеглили средствата натрупани от лични вноски предсрочно (преди придобиване право на пенсия)

3. Изменение на размера на нетните активи на Фонда

3.1. Постъпления от осигурителни вноски

През 2019 г. в ДПФ „Топлина“ са постъпили осигурителни вноски на стойност 843 хил. лв.

3.2. Прехвърлени средства от/към други пенсионни фондове

Средствата, получени от други доброволни пенсионни фондове, управлявани от други пенсионноосигурителни дружества във Фонда са 40 хил. лв. Изплатените към други фондове средства са в размер на 81 хил. лв.

3.3. Доход от инвестиране на средствата

Постигнатият доход от инвестиране на активите на ДПФ „Топлина“ за 2019 г. е 558 хил. лв. или 5.18 % доходност на годишна база.

3.4. Изплатени средства на осигурени лица

Общият размер на изплатените от Фонда средства на осигурени лица е 604 хил. лв., от които 559 хил. лв. са еднократно изплатени на осигурени лица придобили право на пенсия, 8 хил. лв. са изтеглени средства от осигурени лица преди придобиване на осигурително право и 37 хил. лв. са изплатени на наследници на осигурени лица, които не са получили наследствена пенсия.

3.5. Начислени средства за ПОД

За отчетния период в ДПФ „Топлина“ са начислени такси и удръжки за Дружеството в размер на 92 хил. лв.

Изменението на размера на нетните активи на Фонда за 2019 г. спрямо 2018 г. е както следва:

(хил. лв.)

2019 г.	2018 г.
11 586	10 923

4. Инвестиране на средствата

ДПФ “Топлина“ основно инвестира на регулирани финансови пазари в Европа и следи внимателно за рисковете при тях, тъй като най-голяма част от инвестициите на ФДПО са освен в български ДЦК и в ДЦК на държави членки на ЕС. При този вид инвестиции фонда следи и риска на банковата система в еврозоната. Трите най-важни компонента на този риск са: геополитическата несигурност, обемът на необслужваните кредити (НОК) и потенциалът за натрупване на бъдещи НОК, киберпрестъпността и пробивите в ИТ системите. Следват преразглеждането на цените на финансовите пазари, средата на ниски лихвени проценти и реакциите на банките на нормативни актове.

Рисковете, произтичащи от икономическите и фискалните условия в еврозоната, са намалели значително през 2019 г в сравнение с предходната година главно в резултат на благоприятната циклична инерция. Същевременно геополитическата несигурност и рисковете от преразглеждане

на цените на финансовите пазари се засилват. Напредъкът в областта на цифровизацията изостря рисковете, свързани със съществуващите ИТ системи на банките и с кибератаките.

Геополитическата несигурност представлява нарастващ риск за световните финансови пазари и за перспективите за икономиката в еврозоната. Политическата несигурност в някои държави от еврозоната се увеличи през 2019 г. Що се отнася до Брекзит, все още предстои определянето на окончателният вид на прехода и на споразуменията след оттеглянето на Великобритания от Европейския съюз през януари 2020 г. Свързаните с Брекзит безпокойства обхващат широк кръг от рискове, като рисковете за непрекъсваемостта на бизнес процесите, непрекъсваемостта на договорите, рисковете от регулаторен арбитраж, произтичащи от различията в националните регулаторни уредби, или риска от макроикономически последици.

Въпреки че качеството на активите се подобри значително през последните години, **високите равнища на необслужвани кредити** все още са проблем за много от институциите в еврозоната. Като част от практическите указания за НОК банките с високо равнище на такива, бяха задължени да договорят стратегии за справяне с обема на необслужваните кредити. Работата до момента доведе до значителен напредък в намаляването на НОК, като коефициентът на необслужваните кредити на значимите институции спадна от 8% през 2014 г. на 4,7% през третото тримесечие на 2019 г.

Киберпрестъпността и пробивите в ИТ системите пораждаат все по-големи предизвикателства за банките. Освен това банките са изправени пред нарастващ брой киберзаплахи. Киберинцидентите могат да доведат до финансови загуби, допълнителни непреки последици и дори да имат системно въздействие.

Рискът от внезапно и значително преразглеждане на цените на финансовите пазари се е увеличил от миналата година. Търсенето на доходност в световен мащаб продължи, подкрепено от много благоприятните икономически условия и прогнози в глобален план и от изобилната ликвидност. Това гласна още по-нагоре оценките на активите, които са преувеличени в определени пазарни сегменти, особено на пазара на акции в САЩ. В същото време рисковите премии продължават да са ниски. Сътресенията на пазара във връзка със скока на волатилността на акциите в САЩ през февруари 2018 г. показаха съществуващата чувствителност на пазарните нагласи, както и капацитета им да се справят с бързи корекции. Това можеше да се забележи и в напрежението на пазара на италианския държавен дълг, предизвикано от политически натиск в Италия през май 2018 г. и пренесло се към доходностите по държавния дълг и цените на акциите на банките в определени държави от еврозоната и през 2019 г. По-високи геополитически рискове могат да увеличат риска от потенциално преразглеждане на цените. Банките биха били засегнати най-вече чрез притежаваните от тях инструменти, отчитани по справедлива стойност, изискванията за обезпеченията и разходите за набиране на капитал или ликвидност. Преразглеждането на цените, обаче, би могло да има и вторичен ефект чрез неблагоприятно въздействие върху макроикономическото и фискалното положение в еврозоната. Нещо повече, в екстремен случай, ако голямо преразглеждане на цените съвпадне с други важни събития, то би могло да засегне и платежоспособността на централни контрагенти и така да доведе до системен риск.

Перспективите за икономическия растеж се подобриха значително в еврозоната, допринасяйки за намаляването на рисковете за банковия сектор. Въпреки че прогнозата е, че икономическият растеж ще продължи в средносрочен план, перспективите за нисък потенциален растеж на производството представляват все по-голяма уязвимост, тъй като недостигът в предлагането на работна сила и производствените ограничения могат да забавят сегашния подем, и изпълнението на структурните реформи в държавите от еврозоната трябва да бъде ускорено. **Устойчивостта на дълга на публичния сектор** се е подобрила като средна стойност в еврозоната, главно в резултат на нарастващия БВП. Въпреки цикличното възстановяване дисбалансите на наличностите остават повишени в няколко държави, което прави тези държави уязвими на потенциални преоценки на държавния риск.

Международният валутен фонд (МВФ) понижи прогнозите си за растежа на световната икономика през 2020 г. В своя есенен доклад "Световни икономически перспективи" МВФ вече прогнозира растеж на глобалната икономика от 3% през 2019 г., което е под заложената в юлския доклад прогноза за експанзия от 3.2% и доста под оценката за растеж с 3.5 на сто, направена в началото на г. Това ще бъде най-слабият световен икономически растеж от световната финансова и

икономическа криза през 2008 и 2009 г. За 2020 година МВФ намали с 0.1 процентни пункта очакванията си за глобалния икономически растеж до 3.4% от 3.5% през юли 2019 г. МВФ отбеляза, че преките чуждестранни инвестиции зад граница от страна на развитите икономики са стигнали до "виртуален застои" през 2019 година, след като през по-ранните години те се увеличиха средно с над 3% от глобалния БВП годишно, или с над 1.8 трилиона долара. Ръстът на световната търговия е достигнал едва 1% през първата половина на 2019 годината, в резултат на по-високите мита и на продължителната несигурност по отношение на търговските политики, както и на спада в автомобилната индустрия.

Очаква се растежът на търговията да се възстанови до 3.2% през 2020 година, но рисковете остават "в посока надолу", посочи МВФ, визирайки най-вече рисковете пред американската и китайската икономики, несигурността около Брекзит и слабостта в промишлеността в световен план.

За 2019 г. растежът на БВП на САЩ е от 2.4%, в сравнение с 2.6% според юлската прогноза и от 2.1% през 2020 година, което е над предишна прогноза за 1.9%. МВФ намали прогнозата си и за Китай, като вече очаква растеж на БВП през 2019 г. от 6.1% в сравнение с 6.2% през юли и негово забавяне до 5.8% догодина в сравнение с 6% при предишната прогноза. За еврозоната се потвърди очакваният икономически растеж от 1.2% през 2019 г. и от 1.4% през следващата година, като това е под юлските прогнози за растеж съответно с 1.3% и с 1.6%.

България

На вътрешната сцена, в предвид очакванията за забавяне на глобалната икономическа активност, ниските темпове на растеж на индустриалното производство и наблюдавания спад на международната търговия на годишна база прогнозният растеж на външното търсене на български стоки и услуги да се запази слаб през четвъртото тримесечие на 2019 г. и през първото тримесечие на 2020 г се потвърди. Въпреки наблюдаваното продължаващо влошаване на международната конюнктура, годишният темп на растеж на реалния износ на български стоки през първата половина на 2019 г. беше значително по-висок от този на реалния внос главно поради фактори с еднократен характер. В съчетание с благоприятно изменение на условията на търговия за България това доведе до свиване на дефицита по търговския баланс спрямо съответния период на 2018 г. и имаше основно значение за значителното повишение на излишъка по текущата сметка на платежния баланс на страната. По-високият размер на получените капиталови трансфери по програми на ЕС бе определящ за увеличаването на излишъка по капиталовата сметка.

Според сезонно изгладените данни през второто тримесечие на 2019 г. броят на заетите общо в икономиката се запази на нивото от предходното тримесечие. Равнището на безработица продължи да се понижава и достигна 4.2%. Индикаторите за доверието на потребителите и бизнес климата се понижиха през третото тримесечие на 2019 г., но остават на сравнително високи в исторически план нива. Нарастването на заплатите и съпроводеното с това повишение на покупателната способност на домакинствата, а също и запазващите се на ниски нива лихвени проценти се очаква да продължат да благоприятстват растежа на частното потребление в края на 2019 г. и в началото на 2020 г.

Годишната инфлация към август 2019 г. се повиши слабо спрямо края на 2018 г. и възлезе на 2.5%. Прогнозата ни за слабо ускоряване на общата инфлация през четвъртото тримесечие на годината спрямо август, последвано от известно забавяне през първото тримесечие на 2020 г., отразява най-вече очакванията ни за динамиката на международните цени на петрола през прогнозния хоризонт.

В условията на нарастващ приток на привлечени средства, висока ликвидност в българската банкова система и запазващи се на исторически ниски равнища лихвени проценти в еврозоната през първите осем месеца на 2019 г. се наблюдаваше стабилизиране на лихвите по нови срочни депозити на достигнатите ниски нива.

Отчетеното намаление на доходността на първичния пазар на ДЦК отразяваше силното търсене от страна на финансови институции в условията на запазваща се висока ликвидност в банковата система. Тези фактори обясняваха и наблюдаваното задържане на дългосрочния лихвен процент, използван за оценка на степента на конвергенция, на достигнатите исторически най-ниски нива (0.35% към август при 0.32% към юни).

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2019 г.

В периода юли – септември 2019г. продължи да се наблюдава и тенденция към намаление на доходността на българските еврооблигации, емитирани на международните капиталови пазари. Динамиката на доходността на българските ДЦК съответстваше на наблюдавания спад на дългосрочните лихвени проценти в еврозоната и в глобален мащаб, който отразяваше очакванията за по-продължително задържане на текущите ниски лихвени нива в условията на оптимистични перспективи за икономическия растеж и на повишена несигурност по отношение на външнотърговските взаимоотношения в глобален план. В края на 2019 г. и в началото на следващата година можем да очакваме доходността на българските ДЦК да продължи да се влияе от действието както на външни, така и на вътрешни за страната фактори.

Инвестиционен портфейл и балансови активи на ДПФ „Топлина“

№	Инвестиционни инструменти	2019 г.		2018 г.		Изменение	
		Балансова стойност в хил. лева	Отн. дял в %	Балансова стойност в хил. лева	Отн. дял в %	Сума в хил. лева	%
I.	Инвестиции общо, в т.ч.	11 034	100.00	10 371	100.00	663	-
1	Дългови ценни книжа, издадени или гарантирани от държави-членки на ЕС, други държави или техните централни банки	2 805	25.42	3 779	36.44	-974	-25,77
2	Корпоративни облигации	1 153	10.45	1 184	11.42	-31	-2,62
3	Акции, права и дялове	6 354	57.59	4 681	45.13	1 673	35,74
3.1	Акции и права на КИС	3 615	32.76	2 494	24.04	1 121	44,95
3.2	Акции и права извън тези на АДСИЦ и КИС	2 739	24.83	2 187	21.09	552	25,24
4	Инвестиционни имоти	722	6.54	727	7.01	-5	-0,69
II.	Балансови активи общо, в т.ч.	11 606	100.00	10 932	100.00	674	
1	Инвестиции общо	11 034	95.07	10 371	94.87	663	6,39
2	Парични средства	557	4.80	316	2.89	241	76,27
3	Краткосрочни вземания	15	0.13	245	2.24	-230	-93,88

5. Управление на риска

ДПФ „Топлина“ измерва риска на портфейла като цяло, на базата на стойностите на един дял

ДПФ „Топлина“	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.
Стойност на дял в началото на периода	0,88404	0,95812	1,00524	1,03817	1,12452	1,16242	1,22429	1,26053	1,29778	1,35636	1,34246
Стойност на дял в края на периода	0,95812	1,00524	1,03817	1,12452	1,16242	1,22429	1,26053	1,29778	1,35636	1,34246	1,41194
Номинална доходност на годишна база	8,38%	4,92%	3,28%	8,32%	3,37%	5,32%	2,96%	2,96%	4,51%	-1,02%	5,18%
Стандартно отклонение на годишна база	1,74%	1,83%	1,29%	1,30%	1,03%	1,67%	1,75%	2,82%	1,99%	2,89%	3,96%
Коефициент на Шарп на годишна база	4,42	2,45	1,87	6,21	3,19	3,13	1,75	1,1630813	2,45	-	1,41
VAR при доверителен интервал 95%*	-0,18%	-0,19%	-0,15%	-0,14%	-0,11%	-0,18%	-0,21%	-0,29%	-0,21%	-0,30%	-0,41%
VAR при доверителен интервал 99%*	-0,26%	-0,27%	-0,21%	-0,19%	-0,15%	-0,25%	-0,29%	-0,41%	-0,29%	-0,43%	-0,58%
*Изчисленията на VAR са на базата на Variance-Covariance метода.											

При инвестирането на средствата на ДПФ „Топлина“ се прави анализ и оценка на пазарния риск, свързан с инвестициите в акции, облигации и инвестиционни имоти, като се съблюдават Правилата за процедури за наблюдение, измерване и управление на риска, свързан с инвестициите на фондовете за допълнително пенсионно осигуряване, управлявани от ПОД „Топлина“ АД. При инвестициите в банкови депозити и ценни книжа се взема под внимание кредитният рейтинг на банката или емитента. Провежданата от края на 2009 г. консервативна инвестиционна политика, намира своя израз в понижена волатилност на инвестициите, измерена чрез показателя стандартно отклонение на един дял във фонда: 2009 г. – 1,74%, 2010 г. – 1,83% , 2011 г. – 1,29% , 2012 г. – 1,30%, 2013 г. – 1,03% ,2014 г.– 1,67%, 2015 г.– 1,75% , 2016 г.– 2,81%, 2017 г. – 1,99% и 2018 г. – 2,89% и 2019 г. – 3,96%

Кредитният риск представлява вероятността от загуба поради невъзможност на контрагента да посрещне задълженията си в срок. Кредитният риск е свързан основно с портфейла от облигации и депозити на Фонда. ДПФ „Топлина“ използва външни източници на информация за оценка на този риск - основно международно признати кредитни агенции (Moody's, S&P, Fitch Ratings, БАКР). В случаите когато дадена облигация няма присъден кредитен рейтинг, се извършва анализ на кредитоспособността на емитента.

Към 31.12.2019 г. дълговите ценни книжа представляват 34.11% от активите на Фонда или 3 958 хил. лв., като 5.40% са ДЦК издадени от Р. България или 626 хил. лв., 14.35% са ДЦК издадени от Р. Румъния или 1 665 хил. лв., 4,43 % са ДЦК издадени от Р. Хърватска или 514 хил. лв, 9,93% корпоративни облигации търгувани на „БФБ - София“ АД или 1 153 хил. лв.

Ценовият риск е свързан с инвестициите в акции и отразява намаляване на стойността на инвестицията при неблагоприятни промени на пазарните цени. Към 31 декември 2019 г. инвестициите на Фонда в акции търгувани на БФБ София АД са в размер на 31.15% или 3 615 хил.лв. от общите активи. В дялове на Колективни инвестиционни схеми - в размер на 23.60% или 2 739 хил. лв. Провежданата от политика на управление на ценовия риск се основава на диверсификация на портфейлите от акции чрез прилагането на диверсификационни лимити. Също с цел повишаване на диверсификацията се предпочита не директното инвестиране в акции, а инвестирането в дялове на Колективни

инвестиционни схеми. При извършването на симулационен анализ, като се приеме за реалистично промяна на стойността на директните инвестиции в акции на българския фондов пазар с 15%, то финансовият резултат на Фонда би се променил с 542 хил. лв. Съответно промяна със 7.5% на стойността на инвестициите в Колективни инвестиционни схеми, би довела до промяна на финансовият резултат на фонда с 205 хил. лв.

Ликвидният риск е рискът от загуби при наложителна продажба на активи при неблагоприятни пазарни условия за посрещане на неочаквано възникнали краткосрочни задължения. Вземайки в предвид характера на Фонда и натрупаната до момента историческа информация за входящите и изходящите парични потоци, Фондът не провежда активна политика за съответствие по матуритет на активите и пасивите. Въпреки това ДПФ „Топлина“ ежедневно следи за възникването на текущи задължения и прави прогноза на очакваните парични потоци. ДПФ „Топлина“ поддържа необходимите бързоликвидни активи за посрещането на неочаквано възникнали краткосрочни задължения.

6 . Научноизследователска и развойна дейност

Фондът не е извършвал научноизследователска и развойна дейност през отчетния период.

7. Събития след датата, към която е изготвен финансовия отчет

През месец март 2020 г. Световната здравна организация обяви епидемията от COVID-19 за пандемия, а на 13.03.2020 г. в Република България беше въведено извънредно положение за ограничаване разпространението на вируса. Считаме, че това ще окаже влияние върху дейността на ПОД „Топлина“ АД в следните аспекти:

Въведените ограничения за придвижване и събиране на хора, спирането на работа на нотариалните кантори, както и други фактори, свързани с обявеното извънредно положение, ще затруднят дейността на осигурителните посредници и офисите в страната. Това неминуемо ще доведе до спад в броя на заявленията за промяна на участие и заявленията за начално участие във ФДПО, управлявани от ПОД „Топлина“ АД. Считаме, че няма да настъпи значителна промяна в изменението на броя на лицата и тенденцията за увеличение на броя осигурени лица във УПФ и ППФ ще се запази и през 2020 г., доколкото най-голям относителен дял в броя на новите клиенти на дружеството има служебното разпределение. От друга страна обективните затруднения в работата по продажби на пенсионни продукти ще се отрази в дейността на всички дружества и броят на подадените към ПОД „Топлина“ АД заявленията за промяна на участие също ще бъде по-малък.

По отношение на инвестиционната дейност, дирекция „Управление на риска“ следи с повишено внимание движението на международните и вътрешни финансови пазари. През месец февруари бяха отчетени повишени нива както на оперативния риск, така и на инвестиционния риск. На свое заседание Комитета по управление на риска преразгледа и предложи актуализация, на приетия от Управителния съвет план за действие в условията на финансова криза, който следва да бъде прилаган по отношение на портфейлите на ФДПО, управлявани от ПОД „Топлина“ АД, който следва да бъде прилаган при необходимост. С оглед динамичната ситуация на финансовите пазари Инвестиционния консултант на дружеството изготвя извънредни доклади. Считаме, че низходящият тренд на капиталовите пазари, няма да доведе до силно обезценяване и намаляване стойността на активите на ФДПО, управлявани от ПОД „Топлина“ АД, с оглед на това, че инвестиционните портфейли са консервативни и ориентирани към български пазар.

ДОБРОВОЛЕН ПЕНСИОНЕН ФОНД „ТОПЛИНА“
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2019 г.

След датата на съставяне на настоящият годишен финансов отчет за 2019 г. не са настъпили други съществени събития с коригиращ и/или некоригиращ характер, които следва да се отчетат или оповестят в него.

8. Развитие на ДПФ „Топлина” АД през 2020 г.

Ръководството на пенсионното дружество ще продължи усилията си за:

- утвърждаване на пенсионния пазар в страната на Доброволен пенсионен фонд Топлина;
- увеличаване броя на осигурените лица и на размера на нетните активи на Фонда;
- запазване и разумно увеличение на пазарния дял на Фонда;
- подобряване качеството на предлаганите услуги;
- разширяване на мрежата от осигурителни посредници;
- периодично обучение на осигурителните посредници по актуални пенсионноосигурителни въпроси;
- изграждане на нови регионални структури на пенсионното дружество на територията на страната.

9. Отговорности на ръководството за финансовия отчет

Ръководството следва да изготвя финансов отчет за всяка финансова година, който да дава вярна и честна представа за финансовото състояние на Фонда към края на отчетния период и неговите финансови резултати. Ръководството е изготвило настоящия финансов отчет в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане, приети от ЕС. Ръководството на Фонда потвърждава че при изготвянето на финансовия отчет към 31.12.2019 г. е прилагало последователно адекватна счетоводна политика и че е спазен принципа за действащо предприятие.

Управителен съвет :

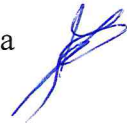
Георги Личев

Силвия Габровска

Ваня Милчева

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИТЕ ОДИТОРИ

До Акционерите

на ПЕНСИОННО ОСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „ТОПЛИНА“ АД

гр. София

Доклад относно одита на финансовия отчет

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Доброволен Пенсионен Фонд „Топлина“ АД („Фондът“) съдържащ отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица към 31 декември 2019 г., отчета за промените в нетните активи на разположение на осигурените лица и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи и обобщено оповестяване на съществените счетоводни политики.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Фонда към 31 декември 2019 г. и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Пенсионно Осигурително Дружество „Топлина“ АД („Пенсионното дружество“) и Фонда в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

„Инвестиции“ - Виж пояснителни бележки 2.8., 2.16. и 4 към годишния финансов отчет

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
<p>Портфейлът на Фонда от Инвестиции във финансови активи, отчетани по ССПЗ, отразен в Отчета за нетните активи на разположение на осигурените лица е в размер на 10 312 хил. лева, което представлява 89 % от общите активи на Фонда към 31 декември 2019г. (9 644 хил.лева и 88 % от общите активи към 31 декември 2018 г.).</p> <p>Тези инвестиции се разглеждат като ключов фактор за определяне на резултатите от дейността на Фонда и за размера на нетните му активи.</p> <p>Определянето на справедливата стойност на финансовите активи се базира в по-голямата си част на пазарни данни, които са получени от различни публични източници или чрез прилагане на други оценъчни методи и техники. Повечето входящи данни за оценка се получават от борсови котировки на ликвиден пазар. Когато обаче такива данни не са разполагаеми, Фонда използва различни предположения и приблизителни оценки за нуждите на оценъчни методи, които съдържат определена степен на несигурност и субективизъм.</p> <p>Оценяването на финансовите активи, отчетани по ССПЗ се извършва в съответствие с изискванията на пенсионното законодателство, вътрешните правила за дейността на Фонда и пенсионноосигурителното дружество, както и изискванията на МСФО 13 <i>Оценяване по справедлива стойност</i>.</p> <p>Поради тези обстоятелства, ние считаме, че определянето на справедливата стойност на финансовите активи, отчетани по ССПЗ е ключов одиторски въпрос.</p>	<p>По време на нашия одит одиторски ни процедури включиха, без да са ограничени до:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Преглед, проверка на документи и оценяване на адекватността на политиките, процедурите и свързаните с тях вътрешни контроли по процеса на определяне на справедливата стойност; - Анализи и други аналитични процедури във връзка със структурата и състава на портфейла от финансови активи, отчетани по ССПЗ, за да се оценят рисковете от съществени неправилни отчитания; - Проверка за адекватност и последователност на прилаганата от Фонда счетоводна политика във връзка с отчитането, класификацията и оценяването на финансовите активи, отчетани по ССПЗ с оглед на приложимите МСФО; - Получаване на потвърдително писмо от Банката-попечител и равнение на потвърдените номиналната стойност и количество по видове финансови активи с отчитането им в счетоводните регистри на Фонда към 31 декември 2019 г.; - Съпоставяне на оценката на всички финансови активи, отчетани по ССПЗ и включени в портфейла на Фонда по борсови котировки, валидни към 31 декември 2019 г. с публично достъпни пазарни източници и бюлетини; - Преглед и оценка на източниците на ценова информация; Рейтинг на входящите данни и параметри при определянето на котировките на ценни книжа от независими агенции и анализ на адекватността на разпределянето по различните нива на йерархията на справедливите стойности;

- Преглед и оценка на адекватността, пълнотата и уместността на оповестяванията във финансовия отчет, в т.ч. и на оповестяванията във връзка с финансовите активи, отчитани по ССПЗ, включително относно йерархията на справедливите стойности и движението им в рамките на йерархията през годината.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Ръководството на Пенсионното дружество носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване. В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството на Пенсионното дружество носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството на Пенсионното дружество носи отговорност за оценяване способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството на Пенсионното дружество не възнамерява да ликвидира Фонда или да преустанови дейността му, или ако ръководството на Пенсионното дружество на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Надзорният съвет и Одитният комитет на Пенсионното дружество („Лицата, натоварени с общо управление“), носят отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Фонда.

Отговорности на одиторите за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Фонда.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството на Пенсионното дружество.
- достигаме до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на Пенсионното дружество на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Фонда да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад. Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Фонда да преустанови функционирането си като действащо предприятие.
- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление на Пенсионното дружество, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление на Пенсионното дружество, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

Ние сме солидарно отговорни за изпълнението на нашия одит и за изразеното от нас одиторско мнение, съгласно изискванията на ЗНФО, приложим в България. При поемане и изпълнение на ангажмента за съвместен одит, във връзка с който докладваме, ние сме се ръководили и от Насоките за изпълнение на съвместен одит, издадени на 13.06.2017 г. от Института на дипломираните експерт-счетоводители в България и от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори в България.

Доклад във връзка с други законови и регулаторни изисквания

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно „Указания относно нови и разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора“ на професионалната организация на регистрираните одитори в България, Института на дипломираните експерт-счетоводители (ИДЕС)“. Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- а) Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- б) Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- „Захаринава Нексия“ ООД и „Ековис одит България“ ООД са назначени за задължителни одитори на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 г. на ДПФ „Топлина“ АД („Фондът“) от общото събрание на акционерите на ПЕНСИОННО ОСИГУРИТЕЛНО ДРУЖЕСТВО „Топлина“ АД („Пенсионното дружество“), проведено на 15.11.2019 г., за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2019 г. на Фонда представлява трети пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от „Захаринава Нексия“ ООД и „Ековис одит България“ ООД.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Пенсионното дружество, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Пенсионното дружеството и Фонда.

„Захаринава Нексия“ ООД
Одиторско дружество

Димитрина Захаринава
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита
гр. София 1309, бул. "К. Величков" № 157-159, ет.1, офис 3

„Ековис одит България“ ООД
Одиторско дружество

Георги Тренчев
Управител и
Регистриран одитор, отговорен за одита
София 1404, ул. "Твърдишки проход" № 23,
ет. 3, офис 10